

Direktor: Rudi Janžura - odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiskarna Slovenskega poročevalca - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 53-522 do 53-528 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50-111, telefon 22-623 do 22-621 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 1, telefon 51-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 51-832 - Poštni predaj 29 - Tek. račun NR 601-T-163 - Mesečna naročnina 140 din

Poročevalec

Turški minister g. Köprülü se je vrnil v Beograd

Vsi turški listi so obširno poročali o razgovorih maršala Tita z ministrom g. Köprülüjem

Beograd, 24. jan. (Tanjug). Davi se je vrnil v Beograd minister za zunanje zadeve Turčije g. Fuad Köprülü, ki je bil s svojim spremljevalcem dva dneva na Brionih, kjer je imel razgovore s predsednikom republike maršalom Titom. V spremstvu ministra je bil tudi izredni in pooblaščen veleposlanik republike Turčije v Beogradu g. Agah Aksel. Med potovanjem se je minister g. Köprülü sredi ustavil v Postojni ter si ogledal Posojnsko jamo.

Z Brionov so se vrnilo davi v Beograd tudi državni sekretar za inozemske zadeve Koča Popović, izredni in pooblaščen veleposlanik FLRJ v Ankari Ljubo Radovanović, veleposlanik Josip Djerđić, pooblaščen minister in načelnik protokola državnega sekretariata za inozemske zadeve dr. Sloven Smolčak in načelnik oddelka za Daljni in bližnji vzhod državnega sekretariata za inozemske zadeve Selmo Hasimbegović.

Danes ob 11. uri je minister g. Köprülü s svojim spremljevalcem odšel na grob Neznane junaka na Avali. Ministra Köprülüja je pozdravil na Avali namestnik poveljnika garnizije mesta Beograda polkovnik Rade Knežević. Nato je minister Köprülü v spremstvu načelnika generalnega štaba JLA generalnega polkovnika Peka Dapčevića in namestnika poveljnika beogradske garnizije polkovnika Rada Kneževića pregledal častno četo beogradske garnizije, ki je bila postrojena pred spomenikom Neznane junaka, in položil venec na grob.

Z jugoslovanske strani so bili pri poloviti venca navzoči državni sekretar za inozemske zadeve Koča Popović, izredni in pooblaščen veleposlanik FLRJ v Ankari Ljubo Radovanović in pooblaščen minister dr. Sloven Smolčak. V imenu JLA so bili navzoči načelnik generalnega štaba generalni polkovnik Peko Dapčević, generalni major Miloš Sumonja in polkovnik Stjepan Iveković.

Vsi turški časopisi so na prvih straneh priobčili vest o razgovorih maršala Tita s turškim ministrom za zunanje zadeve Fuadom Köprülüjem in pišejo, da so imeli razgovori značaj medsebojne izmenjave gladišč in da so potekali v prijetnem in prijateljskem ozračju. Listi so priobčili izjave ministra Köprülüja, ki jih je dal jugoslovanskim novinarjem, izjavo dr.

Milovan Djilas in dr. A. Bebler pri predsedniku indijske vlade

New Delhi, 24. jan. (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Milovan Djilas in državni podsekretar za inozemske zadeve dr. Aleš Bebler, ki sta na obisku v Indiji, sta danes dopoldne obiskala predsednika indijske vlade Srija Nehruja. Pri obisku, ki je potekel v prijetnem razgovoru, je bil navzoč tudi jugoslovanski veleposlanik v Indiji dr. Vilfan. Indijski predsednik vlade Nehru je pridržal nato jugoslovanske goste na kosilu.

Danes popoldne sta Milovan Djilas in dr. Aleš Bebler napravila v spremstvu jugoslovanskega veleposlanika dr. Vilfana vladnostni obisk predsedniku indijske republike dr. Prasadu.

Delhijski časopisi so priobčili danes na prvih straneh vesti in fotografije o prihodu podpredsednika zveznega izvršnega sveta Milovana Djilasa v New Delhi. Zlasti poudarjajo, da je Milovan Djilas ožji sodelavec maršala Tita in da je s svojimi teoretičnimi deli prispeval k razvoju socialistične misli v Jugoslaviji.

žavnega sekretarja za inozemske zadeve Koče Popovića in več fotografij s sprejema turškega ministra. Zlasti poudarjajo, da je jugoslovanski tisk s svojimi prijateljskimi članki privedel g. Köprülüju zelo priščen sprejem. Neodvisni časopis »Vatan« piše, da je bil obisk turškega ministra za zunanje zadeve v Beogradu zadnji korak k uresničitvi zveze med Turčijo, Jugoslavijo in Grčijo, in izraža upanje, da bo prišlo med temi tremi državami tudi do pismenega sporazuma.

Uradno sporočilo o obisku turškega zunanjega ministra

Beograd, 24. januarja (Tanjug). Nocoj je bilo v Beogradu in Ankari istočasno objavljeno skupno sporočilo o razgovorih, ki jih je imel v Beogradu in na Brionih turški minister za zunanje zadeve g. Fuad Köprülü z najvišjimi jugoslovanskimi državnimi voditelji. V sporočilu je rečeno:

Poudarki ministra g. Köprülüja na tiskovni konferenci

Beograd, 24. januarja. Danes je tiskovne konference turškega zunanjega ministra g. Köprülüja se je udeležilo nad 40 domaćih in turskih novinarjev, katerim je turški zunanji minister izjavil, da so razgovori s predsednikom republike maršalom Titom in drugimi jugoslovanskimi državnimi voditelji v tako priščenem tonu in razumevanju, da se je uradni obisk spremenil v intimen obisk in da je glavna karakteristika vseh razgovorov popolno medsebojno razumevanje, zaupanje in odločnost obeh držav, da branita mir v lastnem interesu ter tudi v korist vsega mirovnega sveta.

Ko so ga novinarji vprašali, ali je bil dosežen sporazum o podpisu formalnega pakta o obrambi treh držav, je minister Köprülü izjavil, da je odsotnost Grčije onemogočila razgovor o širšem okviru sodelovanja, vendar ni izključil možnosti, da bo v prihodnosti prišlo do podpisa takega pakta. »Turško javno mnenje ima polno zaupanje v moralno in fizično moč Jugoslavije ter v njeno voljo, da obvaruje mir in neodvisnost, je poudaril turški zunanji minister ter dodal, »da tudi prisrčnost vseh razgovorov dokazuje, da poklanja Jugoslavija največjo važnost prijateljstvu med obema državama.

Na vprašanje, če so bili med razgovorom omenjeni tudi odnosji med Jugoslavijo in Italijo, je g. Köprülü dejal, da so bili

Odhod poslanika Barišića v Bruselj

Beograd, 24. jan. (Tanjug): Novo imenovani pooblaščen minister in izredni poslanik FLRJ v Belgiji Marijan Barišić je odpošljal sinoči v Bruselj. Pred odhodom je novi jugoslovanski poslanik izrazil zadovoljstvo, ker odhaja v miroljubno in prijateljsko državo. Odnosi med Jugoslavijo in Belgijo se razvijajo na kulturnem, zlasti pa na gospodarskem področju v obojestransko korist. Belgija je pokazala razumevanje za pogoje gospodarske težave Jugoslavije. Sedaj so vsi pogoji za nadaljnje poglobljanje živahnih ekonomskih odnosov, kar ustreza značaju gospodarstev obeh držav. — Marijan Barišić je izjavil tudi, da bo namen njegovih prizadevanj v Belgiji, da bi se vnaprej razvijali ekonomski in prijateljski stiki med Jugoslavijo in Belgijo.

»Med uradnim obiskom ministra za zunanje zadeve republike Turčije profesorja Fuada Köprülüja, ki je trajal pet dni, se je prof. Köprülü razgovarjal z državnim sekretarjem za inozemske zadeve FLRJ Kočo Popovićem.

Profesor Köprülü je bil sprejet pri predsedniku republike Josipu Brozu Titu in v navzočnosti podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja in državnega sekretarja Koče Popovića.

Med razgovori so bila izčrpno izmenjana mnenja o vseh aktualnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi v staljša razširitev dosedanjega sodelovanja, zlasti pa s stališča skupne varnosti ter o vseh drugih vprašanjih, ki so važna za ohranitev miru v tem delu sveta.

Ugotovljeno je bilo popolno soglasje glede potrebe po konkretiziranju potoj in oblik, ki naj jih dobi bodoče sodelovanje med obema državama v interesu ohranitve miru in varnosti.

Razgovori so potekali v duhu iskrenega prijateljstva, zaupanja in popolnega medsebojnega razumevanja.

ti odnosi dotaknjeni, a da je bilo v vseh nadobnostih obravnavano vprašanje obrambe pred skupno nevarnostjo.

Minister g. Köprülü je poudaril, da se je prepiral o iskreni želji jugoslovanskih državljanov, da bi bila odpravljena vsa nesoglasja med Italijo in Jugoslavijo ter da bi se tržaško vprašanje sporazumno rešilo med obema državama v njunem interesu in predvsem v interesu tržaškega prebivalstva.

Ko so ga vprašali o možnosti razširitve sodelovanja med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo tudi na Italijo, je dejal, da nima nihče vzroka za politiko, ki bi Italijo izključila iz naporov za obrambo miru. Borba za obvarovanje miru se lahko krepi, če prizadete države kažejo dobro voljo za medsebojno sodelovanje.

Ob zaključku konference je minister g. Köprülü poudaril, da bo v kratkem prišlo do sestankov zastopnikov treh držav zaradi izmenjave miselnosti o načrtih sodelovanja in da bodo verjetno o tem razpravljali že med njegovim obiskom v Atenah. — Potem se je turški zunanji minister zahvalil jugoslovanskemu tisku za svojo pomoč ter prosil jugoslovanske novinarje, naj sporočijo jugoslovanskim narodom njegove simpatije in simpatije turškega naroda.

Italijanski časopis »Epoca« objavlja knjigo o maršalu Titu

Rim, 24. jan. (Tanjug): Italijanski ilustrirani časopis »Epoca« je začel danes objavljati knjigo Vladimira Dedijera o maršalu Titu. Današnjemu besedilu so priložene tudi fotografije iz življenja maršala Tita. Objavljane Dedijerove knjige so napovedale vsi rimski časopisi, imenujejo »senzacija našega stoletja«. Založniška hiša »Mondadori«, ki je dobila pravico do objave Dedijerove knjige v Italiji, je pooblastila časopis »Epoca«, da jo sme objavljati v izvečkih. Neki neofašistični časopis pa je pred nekaj dnevi popolnoma protipravnice in nepooblaščen priobčil krajši izveček iz te knjige.

Uvedena bo turistična letalska proga Beograd—Skoplje—Ohrid

Skoplje, 24. jan. Najlepše turistično središče v Makedoniji Ohrid se bo v začetku letošnje turistične sezone povezal s stalno letalsko progo Beograd—Skoplje—Ohrid. S tem je izpolnjena želja delovnih ljudi iz vse Jugoslavije, ki bi radi spoznali kulturne znamenitosti tega okraja. Posebna komisija je določila prostor za letališče, ki ga bodo začeli graditi prihodnji mesec. Letalski promet z Ohridom se bo začel 1. julija in bo trajal do konca turistične sezone.

Odhod turških parlamentarcev v Jugoslavijo

Carigrad, 24. jan. (Tanjug). Davi je prispela iz Ankare v Carigrad skupina turških parlamentarcev, ki jih vodi predsednik demokratske parlamentarne skupine v turškem parlamentu g. Hulusi Kejdene. Sinoči so se v Ankari poslovili od delegacije tudi člani jugoslovanskega veleposlanstva z opravnikom poslov Dinkom Denovskim, člani jugoslovanske trgovinske delegacije pod vodstvom dr. Pavliča, predsednik velike turške narodne skupščine Rešid Karaltan in osebni svetovalec predsednika vlade Menderesa, ki je delegaciji v njegovem imenu zaželel srečno pot.

Vodja turške parlamentarne delegacije g. Hulusi Koeymeni, predsednik parlamentarne skupine demokratske stranke v turškem parlamentu, je dal za Tanjug naslednjo izjavo:

»Jutri odpotujemo na povabilo jugoslovanske ljudske skupščine v Beograd kot zastopniki velike narodne skupščine. Nestrpnno pričakujemo trenutek, ko bomo lahko sporočili najtoplejša čustva in pozdrave turškega naroda narodom države, s katero nas vežejo trdne prijateljske vezi.

Prepričani smo, da bodo podobni obiski še bolj okrepili prijateljstvo, ki se je zlasti razvilo v zadnjem času, kakor je to pred kratkim poudaril Nj. ekselencija maršal Tito. Očitno je, da temeljijo te zveze na vzajemnih interesih naših držav. Dejstvo, da na enak način razumemo idejo miru, je porok za trajnost našega prijateljstva.

Čestitke vlade ZDA maršalu Titu

Beograd, 24. jan. Vlada ZDA je poslala maršalu Titu po svojem opravniku poslov v Beogradu g. Woodruffu Wallnerju čestitke k izvolitvi za predsednika republike.

XI. PLENUM REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Organi delavskega upravljanja morajo ustrezati stopnji našega družbenega razvoja,

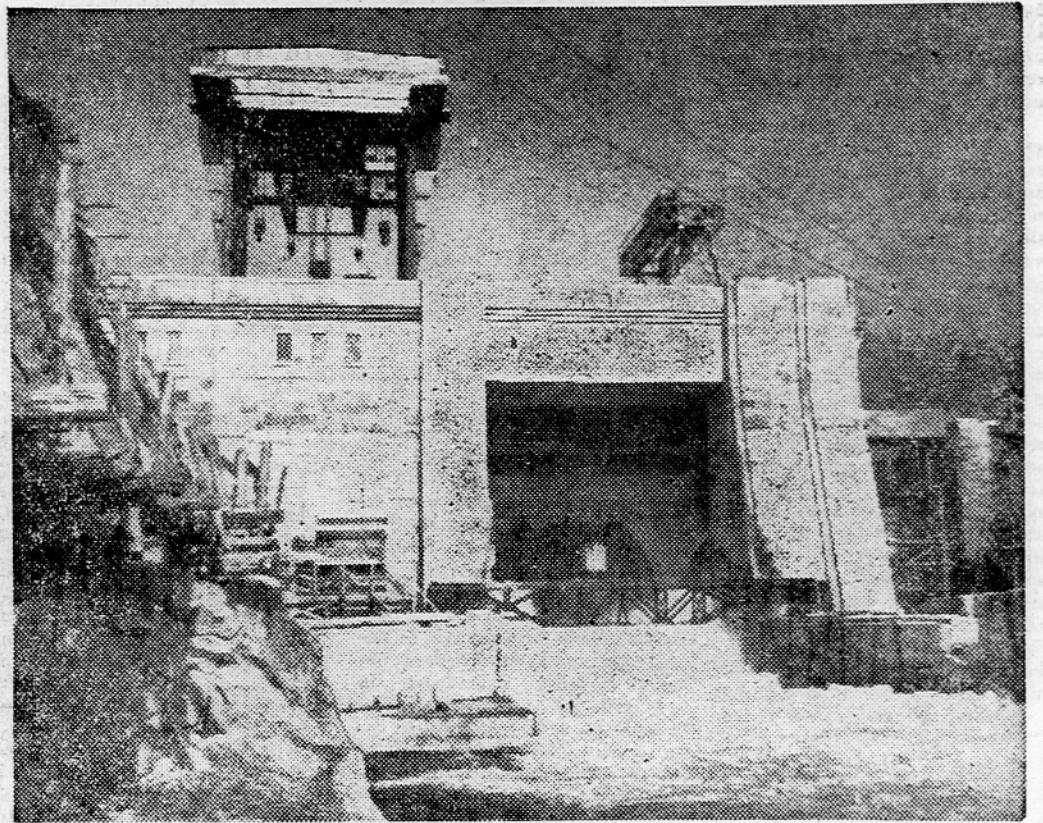
ki že prerašča vse dosedaj znane oblike socializma v svetu

Ljubljana, 25. jan. Včeraj je v Domu sindikatov zasedal XI. plenarni Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, na katerem so bili prisotni tudi predsedniki republiških odborov strokovnih sindikatov in predstavniki okrajnih sindikalnih svetov. V dopoldanskem zasedanju je govoril o problemih delavskega upravljanja član zveze sindikatov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije tovariš Roman Albreht.

Tov. Roman Albreht je uvoledoma govoril o našem družbenem razvoju, ki gre naprej od vseh dosedanjih oblik socializma v svetu, zaradi česar je Jugoslavija danes plamenica nadaljnje razvoja socializma za ves svet in zaradi česar organi delavskega upravljanja ne smejo biti zgolj upravno-poslovni aparati, temveč morajo biti resnični organi revolucije, ki se nenehno razvijajo. Nosilci delavskega upravljanja so delavci in se delavsko upravljanje zato krepi, če v njem sodeluje čimveč delavcev, odnosno celotni delovni kolektiv. Merilo vrednosti vsakega posameznega organa delavskega upravljanja pa je v vprašanju, kako napreduje naše gospodarstvo in celotni naš blagovni promet od proizvodnje do potrošnje, v katerem je še vedno polno nesocialističnih elementov. Tov. Albreht je nato poudaril, da mora biti delo organov delavskega upravljanja prav iz teh razlogov resnično vsestransko in je ugotovil tri glavne skupine problemov delavskega upravljanja, ki zajemajo gospodarska, pravna in družbeno-politična dogajanja.

V prvo skupino vprašanih spada položaj podjetja, ki ga regulirajo pravila ali nepravilna stopnja akumulacije. Odprava napak v zvezi s stopnjo akumulacije je zelo važno vprašanje, ki naj bi se uredilo na ta način, da bi se uvedel prispevek na dohodek obnemem s prispevkom na sredstva za proizvodnjo po njihovi dejanski vrednosti, tako da bi podjetja z večjo in modernejšo opremo plačevala več, podjetja z zastarelim strojnimi parkom pa manj. Nadalnje vprašanje je vprašanje gospodarskega položaja vsakega posameznega proizvajalca, pri čemer je treba odpraviti vmešavanje ljudskih odborov v gospodarjenje podjetij kakor tudi administrativno potrjevanje tarifnih pravilnikov, da bodo prejemki proizvajalcev odvisni resnično, le od njih samih. Boriti se je treba za socialistična načela vsehposlov, v tem primeru zlasti za načelo, enako delo, enako plačilo, medtem ko je zahteva po uravnilovki predvsem zahteva zaostalih delavcev. V investicijski politiki je treba prenehati z vsakim nepotrebnim razkošjem, posebno pozornost pa je treba posvetiti vprašanjem socialnega zavarovanja, ki mora prav tako postati del gospodarjenja v podjetju. Samoupravljanje s socialnim zavarovanjem pomeni korak naprej od administrativnega in izven gospodarstva stojičega socialnega zavarovanja, kakršnega smo imeli doslej in gre zato za kvalitativno izpremembo v skrb za delavce.

Tov. Albreht je nato govoril o naši trgovini, kjer je še vedno cela vrsta nesocialističnih dogajanj, ki morajo prav tako zadržati zlasti na vprašanju delavskega upravljanja, in o pravnih vprašanjih delavskega upravljanja, kjer je ugotovil, da so posamezni odstavki zakona o delavskem upravljanju že zastareli ter predlagal, naj se izpremembe v tem smislu, da bi delavske svete in upravne odbore nadomestili kolektivi, direktorji pa naj bi bili v bodoče voljeni, medtem ko bi jih potrjevali zbori proizvajalcev. Ob koncu je tovariš Albreht govoril še o družbeno-političnih vprašanjih delavskega upravljanja in se zadržal zlasti na vprašanju materialne odgovornosti za gospodarjenje, kadar gre za primere

Dve sto ton težka zatvornica je zaprla Savi pot

Osmega januarja letos so se na hidrocentrali v Medvodah prvič zavrteli stroji, ki spuščajo in dvigajo glavno zatvornico. Dvesto ton težka gmeta jeklene zatvornice se je pričela počasi, komaj vidno za človeško oko, pogrezati v vodo, ki je drla skozi pretočno polje v pregradi. Cim globlje se je potapljala zatvornica, tembolj se je večal pritisk Save, ki se je pričela divje peniti in bobneti, celi oblaki drobnih kapljic pa so orosili vse bližnje naprave.

Strokovnjaki »Hidromontaža« iz Maribora so bili pri merilnih

aparatih in so opazovali, kako narašča vodni pritisk. Ko je zatvornica dosegla dno pretočnega polja, se je voda umirila, bobnetenje pa je potihnilo. — Sava je bila ukročena. Vsa tesnila ob zatvornici, sama zatvornica ter stroji in druge mehanske naprave — vse je tako dobro in brezhibno delovalo, da je prekosilo še tako optimistična pričakovanja. Sedaj hitijo z zadnjimi deli v strojnici na desnem bregu Save, kjer je že montirana prva turbina, ki jo je izdelal Litostroj, ter generator iz podjetja »Rade

Končar«. Podjetje »Hidromontaža« montira sedaj stikalne plošče in komandni pult. Kmalu bodo spustili vodo na turbino, ki bo z močjo 12.500 k. s. poglajala generator. Tedaj bo nov velikan naše socialistične graditve pričel stotero vračati trud, ki so ga vanj vložili naši delovni ljudje.

Na levi strani Save pa imajo še vedno glavno besedo Gradiškovci. Zelezbetonni sifon in spirala, najtežje gradbeno delo, sta gotovi. Sedaj gradijo strojnico. Če bo vreme ugodno, bodo pričeli kmalu graditi tudi most na pregradi, tako da bo lahko že maja ali junija veliki stotonski portalni žerjav prenesel tudi drugo zatvornico na njeno mesto. Vsi deli za to drugo zatvornico so že na grabišču, treba jih bo le sestaviti in spustiti v pretok. Tedaj bo jezero iz hidrocentrale še večje in bo segalo do Mavčič. Pri Mavčičah so geologi že pregledali teren za novo hidrocentralo.

Ob hidrocentrali v Medvodah gradijo že tudi transformatorsko postajo za 35.000 voltov napetosti, ki bo povezovala obe hidroelektrarni. Ta postaja bo vezala z daljnovidno se elektrarno v Kranju, dva daljnovidna pa bosta spelnjena do Ljubljane.

Po referatu tov. Albrehta se je razvila živahna razprava, v kateri je prišla zlasti do izraza zahteva železničarjev po decentralizaciji naših železnic in uvedbi resničnega delavskega upravljanja tudi na železnicah, nadalje kritika družbene evidence, ki dopušča nekaterim podjetjem velike prednosti na trgu, kritika brezvestnega odpuščanja delavcev v nekaterih podjetjih in samopasstva posameznih vodilnih ljudi v nekaterih podjetjih.

Te dni pretresajo vsako opoldne ozračje nad Medvodami eksplozije min. Nove tone kamenja dvigne eksplozija iz savske struge, ki jo morajo poglobiti zaradi boljšega odtoka vode. Sedaj, pozimi, ko je Sava nizka, je za tako delo čas najprikladnejši. Zatvornico zapro, svedri se zavrtijo v skale, mine razbijejo kamenito gmo. Tedaj dvignejo zatvornico in razbesevala vodna sila odnese kamenje s seboj. Ta transport je brezplačen. D. R.

Posvet o delavskem upravljanju

pri Centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije

Beograd, 24. jan. V Centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije je bilo danes posvetovanje zastopnikov centralnih odborov strokovnih sindikatov in republiških svetov o pripombah posameznih sindikatov k zakonu o upravljanju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih. O sklepah tega posvetovanja bodo razpravljali še na seji predsedstva Centralnega sveta, ki bo nato oblikovalo dokončno stališče Zveze sindikatov Jugoslavije do sprememb tega zakona.

Med pripombami, ki jih je poslalo Centralnemu svetu 16 sindikatov, je tudi predlog, da bi v podjetjih ustanovil nov organ delavskega upravljanja, ki bi se imenoval »skupščina delovnega kolektiva«. V skupščini bi bili vsi člani delovnega kolektiva ter bi bila po svoji pristojnosti najvišje telo v podjetju.

Ta predlog pa ni bil sprejet. Prevladovalo je mnenje, da tak novi organ, zlasti v velikih podjetjih in v podjetjih z raztre-

senimi obrati, ne bi mogel vedno sestaviti potrebne večine, kadar bi šlo za odločanje o najvažnejših vprašanjih podjetja in da bi se tako skupščina spremenila v formalno telo. V diskusiji o tem vprašanju so poudarili, da je zagotovljena delavska samouprava, se pravi možnost, da celotni delovni kolektiv odloča o najvažnejših vprašanjih, že s tem, da odloča pri sprejemanju pravilnika podjetja, tarifnega pravilnika, samostojnega gospodarskega plana, zaključnega računa, pri delitvi skladov in drugih vprašanjih, za katere sodi delovni kolektiv, da so velikega pomena. Zato ni potrebno, da bi z zakonom predpisovali enotno obliko za odločanje o teh vprašanjih, pač pa je to stvar vsakega posameznega delovnega kolektiva.

Na dopoldanskem sestanku so razpravljali tudi o predlogu za volitev nadzornega odbora in o odnosu direktorja podjetja do organov delavskega upravljanja. Posvetovanje se nadaljuje.

Glavni odbor Zveze delavskih prosvetnih društev »Svoboda« obvešča vsa društva »Svoboda«, da bo danes

KONFERENCA ZVEZE SVOBOD

v dvorani Doma sindikatov na Miklošičevi cesti 22. Pričetek konference je ob 9. uri dopoldne.

Vsako društvo »Svoboda« naj pošlje na konferenco dva delegata, po možnosti predsednika in tajnika društvenega upravnega odbora. Stroške za ta dva delegata bo poravnala Zveza. Na svoje stroške sme poslati vsaka »Svoboda« še enega ali dva delegata. Konferenca bo trajala verjetno ves dan.

Dediščina Kemala Atatürka

Prizadevanj in uspehov Turčije ne moremo prav ocenjevati, če ne razumemo bistva in smisla turške nacionalne in socialne revolucije pod vodstvom Mustafe Kemala, ki je dobil pozneje častno ime Atatürk. Mnogo ljudi je že vodilo revolucije, narode in države, ali redki med njimi so imeli tako težke naloge, kot jih je imel Kemal Atatürk in še bolj redki so velike naloge s tolikim uspehom izpolnili.

Ta, leta 1881 rojeni sin nižjega carinskega uradnika, ki si je sam izbral vojaški poklic ter je že v mladih letih vodil opozicijo v mladoturškem gibanju, ki je postalo oportunistično, in pisal revolucionarne pesmi in pamflete, je na najbolj nevarnih bojiščih vodil svoje vojske od zmage do zmage leta 1919, ko je bila Turčija tako zlomljena, da je sama hotela sprejeti britanski mandat, pa je postal vodja nacionalnega in socialnega revolucionarnega gibanja, ki dotlej v zgodovini ni imelo primera. Narod, ki je stolerja živalarji v gnolbi in trobnobi, je postavil na noge, oblekel in izobrazil ga je ter postal v boj in na delo na vseh področjih, ki so bila Turčiji prej tuja in nedostopna. Od vseh bivših premaganih držav v prvi svetovni vojni je bila leta 1922 samo Turčija tako močna, da je sama sebi izdiktirala mirovne pogoje in pogodbe. Kot fanatik civilizacije je Kem-

Mustafa Kemal Atatürk

mal tako rekoč čez noč odprl Turčijo vsem tokovom zahodne civilizacije. Ko je odpravil versko in aristokratsko nadvlado ter jo nadomestil z laicismom in republikanstvom, je moškim vzporedil turban, ženam feredžo, uvedel latinico ter opravił druge temeljne reforme, da se je nekdanja Turčija, ki na svojem verskem in fevdalnem temelju ni poznala niti najprimitivnejšega občutka narodne pripadnosti in skupnosti, ki je razlikovala ljudi samo po veri, v najkrajšem času spremenila v ljudsko, revolucionarno in demokratično republiko. Kemalova republika je postala država malega človeka, ki ni ne pogreša stare slave in veljave, ker mu je država skupnost po pravici in dolžnosti enakih ljudi, ves svet pa šola za zboljšanje življenja doma ter za vsemu človeštvu koristna prizadevanja.

Mustafa Kemal Atatürk je sicer preživel umrl, 10. novembra 1938, zapustil pa je svoji domovini in vsemu svetu dragoceno dediščino. Ta dediščina je Turčijo obdarovala vplivom zahodnih in vzhodnih imperialistov, obvarovala jo je udeležbe v drugi svetovni vojni, zdaj pa jo je privedla do prijateljskih stikov z Jugoslavijo in Grčijo ne samo zaradi varnosti treh sosednih držav, temveč tudi zaradi obrambe svetovnega mira.

Da bo dragocena Atatürkova dediščina ostala neokrnjena, jamči tudi sedanji turški režim. Prav te dni so po sklepu turške vlade zaprli vse sedeže velike nacionalistične organizacije, čeprav so voditelji te organizacije, ki se je čedalje bolj vdalja šovinizmu, tudi med samimi poslanci sedaj vladajoče politične stranke. Sklep o razpustitvi nacionalistične organizacije je napovedala turška vlada pred kratkim, ko je objavila, da bo očistila javno in politično življenje vseh reakcionarnih elementov, ki bi radi odpravili razne Kemalove reforme v Turčiji in ki so se izkazali kot nasprotniki Atatürkove ideologije.

Indijski obisk v deželah Bližnjega vzhoda
New Delhi, 24. jan. (Tanjug). Podpredsednik indijske republike Radakrišna b, v kratkem obiskal Turčijo, Egipt, Sirijo in Transjordanijo. Iz New Delhija poročajo, da b, ta obisk okrepil sedanje stike med Indijo in deželah Bližnjega vzhoda sprito njihovih skupnih prizadevanj, da bi ostale njihove države izven sedanjih svetovnih blokov. Poudarjajo, da sta zlasti Egipt in Sirija zavzeta za podporo Indije deželam Bližnjega vzhoda.

Ameriška delegacija na drugem delu zasedanja Generalne skupščine OZN
New York, 24. jan. (Tanjug). Ministrstvo za zunanje zadeve ZDA je sporočilo, da bo vodil ameriško delegacijo na drugem zasedanju Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo februarja, John Foster Dulles. Po končanem zasedanju namerava minister Dulles marca odpotovati na Daljni vzhod in v Južno Azijo.

Pogajanja o Kašmiru
New York, 24. jan. (Reuter). Posrednik Združenih narodov za vprašanje Kašmira Frank Graham je obvestil predsednika Varnostnega sveta OZN, da sta se Indija in Pakistan sporazumela, da bosta nadaljevala v Zenevi pogajanja o demilitarizaciji Kašmira. Pakistan bo na pogajanjih zastopal minister za zunanje zadeve Zafrulah kan, Indijo pa guverner Bombaya Girdž Sankar Bajpa.

Izjava predsednika nemške socialno-demokratske stranke

Bonn, 24. jan. (AFP). Predsednik nemške socialnodemokratske stranke Ollenhauer je vnovič razložil po radiu stališče svoje stranke do splošne pogodbe in pogodbe o evropski obrambni skupnosti. Po njegovem mnenju je mogoče rešiti vprašanje skladnosti teh pogodb z ustavo ob pogojih, da vlada in parlament zahtevata mnenje ustavnega sodišča. Erich Ollenhauer je komentiral nedavno aretacijo znanih nacistov, pri čemer je izrazil prepričanje, da v Nemčiji ne more biti več množičnega gibanja v prid nacionalsocializma. »Toda«, je poudaril, »biti moramo zaskrbljeni pri čisti dejstva, da si ljudje, ki niso spremenili svojih prejšnjih nazorov, prizadevajo obdržati svoje položaje v upravi, gospodarstvu in nekaterih političnih strankah«.

Bevan obišče Indijo

London, 24. jan. (Tanjug). Na povabilo indijskega ministra za zdravstvo bo »doptoval v začetku februarja na obisk v Indijo Aneurin Bevan. Bevan bo ostal v Indiji mesec dni.

Turški del Carigrada s pogledom na Bospor

B. MASLARIČ: MOSKVA—MADRID—MOSKVA

Stališče VKP(b) nasproti naši narodni revoluciji

Objavljamo poglavje iz knjige tov. Božidara Maslariča »Moskva—Madrid—Moskva«, v katerem govori o odnosih sovjetske birokracije do borbe jugoslovanskih narodov za svojo nacionalno in socialno osvoboditev. Tov. Maslarič, ki je danes član zveznega izvršilnega sveta in podpredsednik vlade LR Hrvatske, je star član KPJ. V Sovjetski zvezi je preživel 14 let in na svoji koži občutil birokratsko oblast Kremļa, v Španiji pa je kot višji oficir republikanske armade in kot partijski predstavnik KPJ po in na naši smrti Parovica Črnega lahko od blizu spremljal znanjo politiko novega ruskega imperija, ki je bila pravo nasprotje propagandnim lažem o bratski pomoči španskemu ljudstvu. — (Op. ur.)

Z izbruhom druge svetovne vojne so se zbrale zveze med KPJ in KI (Komunistično inter-

nacionalno), toda že konec leta 1941 so te zveze ponovno vzpostavili. Do oktobra 1941 se v sovjetskih krogih ni točno vedelo, kaj se dogaja v Jugoslaviji. Še več, dovolili so si tudi takšne »teorije«, češ da je D. Mihajlovič stber partizanskega vojskovanja v Jugoslaviji, Tito in KPJ pa zadnja komponenta v tej borbi. Po tej »teoriji« je bila partizanska borba v naši domovini mogoča le zato, ker je Jugoslavija pokrita z visokimi hribi in neprehodnimi gozdovi, zaradi česar je nacistična tehnika brez moči. V Sovjetski zvezi so se širile te »teorije« in mnogi so bržkone o njih že prej slišali, vendar ne bodo odveč, če jih danes, ko govorimo o stališču VKP(b) nasproti naši revoluciji, ponovimo. Tako je predaval v Moskvi profesor Nejedlý, sedanji minister za prosveto v Češkoslovaški. Takšen članek Nejedlýja so objavili v »Zgodovinskem časopisu« 1. 1942 in morda tudi že 1. 1943.

Sele v oktobru 1. 1941 je postal vodstvenemu kadru Sovjetske zveze jasno, kaj se dogaja v Jugoslaviji. Toda o tem se takrat v Sovjetski zvezi ni smelo javno govoriti niti pisati. O KPJ in njeni vodilni vlogi v NOB se v Sovjetski zvezi ni smelo govoriti ne pisati, da se veliki zavezniki ne bi ustrašili zmage, revolucije in komunizma v naši državi, ker bi se zaradi tega lahko pokvarila tudi anglo-sovjetsko-amerikanska koalicijska. V Sovjetski zvezi se ni smela širiti resnica o Jugoslaviji, ker bi veliki zavezniki sovjetsko vlado lahko obtožili, da v naši domovini podpira komunizem in revolucijo. Družba Mihajloviča ni napadala, ker je bil ta »gentlemen« član jugoslovanske vlade, s katero je bila vlada Sovjetske zveze v prijateljskih in diplomatskih odnosih. Tedaj torej iz Moskve ni bilo mogoče slišati pravih vesti o položaju v Jugoslaviji, ker bi si veliki zavezniki lahko marsikaj mislili. Toda kje je bila takrat resnica, to naše največje in najsilnejše orožje Moskva je takrat o njej molčala; imela je druge skrbi, ker so Nemci streljali pred vrati Moskve. To da pogledimo dejstva in pustimo, da sama spregovori.

Nimam vseh dokumentov in zato ne morem do kraja izprati te stvari. To, kar imam, bo jasno po-

Francoski ožji ministrski svet

Pariz, 24. januarja (AFP). Ožji francoski ministrski svet je proučeval obrazložitev zakonskega osnutka o ratifikaciji splošnih pogodb in pogodb o evropski obrambni skupnosti. Na tem sestanku so dokončno določili besedilo osnutka, ki ga bod 28. t. m. predložili ministrskemu svetu v potrditev. Člani ožjega ministrskega sveta so prav tako proučevali stališče, ki naj bi ga Francija zavzela do sporočila organizacije za evropsko ekonomsko sodelovanje. Hkrati so proučili tudi trgovinski položaj Francije v evropski plačilni uniji, zlasti pa vprašanje preskrbe francoskega gospodarstva s surovinami iz dežel šterilinskega področja.

Tavajoči pustolovci

S tem naslovom je koroški slovenski tednik »Slovenski vestnik« 17. januarja 1953 objavil članek, ki razkriva razbističeno delo združene klerikalno-belgardistične reakcije na koroškem pred volitvami. Članek ponatiskujemo v celoti. Op. ured.

Vsaka številka »Tednika Kronike« je v dokaz, da imajo ljudje v vodstvu Narodnega sveta hude skrbi glede tega, kako bi pred javnostjo oprali protinacionalno razbijaško politiko. Nekaj časa so hlinili voljo za skupnost Slovencev pri volitvah. Se preden pa je njihova beseda meso postala, so po svetovanju in na ukaz gotovih »krogov« odklonili skupni nastop. Priznati si tega niso upali, zato so sprva valili krivdo na Demokratično fronto. Laž pa ni mogla nikogar prepričati. Treba je bilo drugega izgovora. Spomnili so se starega šlagerja, da sta krščanstvo in vera ogrožena in da zaradi tega enotnosti Slovencev pri volitvah nemogoča. Razgledani ljudje tudi tega niso verjeli. No, in kaj so gospodje v zagati stori? Hočeš nočeš so spustili mačka iz vreče. Priznali so to, kar je zelo važno, da zvezo. Namreč to, da med njimi in slovenskim narodom ni sporazuma. Tu smo mi, na drugi strani, kjer prebiva slovensko ljudstvo, pa je svet, ki nam je tuj. Tako in samo tako je treba razumeti njihov zadnji uvodnik. Zares imajo prav. Njihov svet se je dejansko zaokrožil, hkrati pa božil na zakrknjeno družbič emigrantov in belgardistov pod duhovnim pokroviteljstvom ordinariata in Steinacherjeve klike.

Laž je tudi tokrat njihov najzvestejši sopotnik. Samo da imajo smolo. Z majhno računsko napako, ki jo preze večših pač tudi učeni profesor matematike, so se ujeli v svojo goljufivo past. Trdijo namreč, da so se za svoje protislovensko ravnanje odločili zaradi neke odredbe vlade LR Slovenije z dne 19. decembra 1952. Pozabili pa so, da so v dveh zaporednih številkah poprej sami objavili, da so že 18. decembra sklenili to, kar sedaj opravičujejo z 19. in 25. decembrom. Tudi opravičevanje z Dedkom Mrazom je za lase privlečeno. Zakaj niso nanj zaronili že lani, predlanskim in prejšnjem? Otroci v Sloveniji in tudi odrasli imajo vendar že dokaj let svoje nedolžno veselje z njim. Naenkrat ga jim ne privoščijo več in bi jih radi silili, da bi ob zatonu leta tam še vedno ugajali različne vragolije in babjeverne vraže z vliivanjem svinca, prodajo čokoladnih prasit in podobno navlako, kakor je to običaj za silvestrovanje v naši krščanski deželi.

Vsak narod ima pač svoje običaje in praznike in bo težko izvedljivo, da bi se ves svet ravnal po željah »Tednikovih« pisnov, ki verjetno tudi sami niso prebdeli noči od starega na novo leto z rožnim vencem v roki, temveč kje za mizo pri

Na vrsti je Berija?

Dva članka v angleškem listu »Manchester Guardian« o razmerah v Kremlju

Val običaja, ki je zajel Sovjetsko zvezo, posebno pa še najnovejša zdravniška zarota, zbujajo precejšnjo pozornost po vsem svetu. Skoraj vsi listi objavljajo svoje komentarje in različna sklepanja, kaj se za to novo gonjo skriva. — Ugodni angleški »Manchester Guardian«, je pred dnevi objavil dva zelo zanimiva članka (»Stalin in Nemci« in »Generalji«). Zaradi aktualnosti te teme in zanimivih zaključkov objavljamo ta dva članka skoraj v celoti. — Op. ured.

Pomen kremelske zdravniške »zarote« ne smemo jemati površno. Morda sta antisemitizem in antiamerikanizem samo slučajna pojava; toda ruska čiščenja imajo navadno zelo mnogo med seboj pomešnih nagibov, ki pa se pokažejo kot zelo spretne povezani, čim se začne sod-

na obravnavati. Najenostavnejši položaj ima v sedanji »zaroti« slejkoprej tista sruja, ki vodi gonjo sumničnega proti učinkovitosti sistema notranje varnosti, kar pomeni sumničnega Berije in slednjič težnja, da se ga otresejo kot možnega Stalina-vega naslednika. V moskovskem poročilu je z ostrino navedeno, da je »veliko število naših voditeljev izgubilo bodnost in da so postali neodločni«. To se ne pomeni, da je to res. Vendar je to voda na mlin klike, ki je sedaj v premoci in to lahko trdi. Podobne obtožbe so navedli že na obravnavah leta 1938, ko je bilo treba obsojiti med drugimi tudi predhodnike Berije... Prvi voditelj Čeke Džerdžinski je na hitro umrl in to precej skrivnostno brž po sporu, ki ga je leta 1926 imel s Stalinom. Njegovega naslednika, šefa OGPU Menžinskvega so leta 1934 ubili (po sovjetski verziji) njegovi zdravniki in sicer na ukaz njegovega namestnika Jagode, katerega je bil Menžinski napotil. Jagoda je bil aretiran leta 1936, toda prej je še poskušal zastrupiti svojega naslednika Ježova. Na obravnavi, kjer je bil Jagoda obsojen na smrt, je leta 1938 tožilec Višinski izjavil:

»Razkrili smo Jagodo in njegovo podlo ter zločinski dejanstvo in to ne s pomočjo izdajalske obveščevalne službe, ki jo je organiziral izdajalec Jagoda, temveč s pomočjo resnične boljševiške obveščevalne službe, ki jo vodi eden najboljših Stalinskih vojniš tovarišev — Nikolaj Ivanovič Ježov«.

Toda še pred koncem leta 1939 je bil ta »najboljši vojni tovariš« prav tako obsojen na smrt. Berija je prišel na njegovo mesto. Mar je sedaj prišla vrsta tudi nanj?

Višinski je v svojem govoru na obravnavi proti Jagodi med drugim podal tudi dolg zgodovinski pregled političnih umorov z zastrupitvijo in to od Tacita naprej. Višinski sicer ni govoril o primeru Lenina, vendar pa je Trocki trdil, da je imel Stalin (katerega naj bi pomagal Jagoda) precejšen delež pri tej smrti. Trocki postavljata tudi smrt Frunze iz leta 1925 na Stalinov račun: Frunze je umrl med operacijo. Na sodni razpravi leta 1938 so bili doktorji Levin, Pletnev in Kozakov obtoženi, da so povzročili smrt starih ljudi. »Žrtve« so bili naprej Menžinski, člo-

vek, ki je težko bolehal zaradi angine pectoris in bronhialne astme; drugi — sin Gorkega, pianec, o katerem trdijo, da so ga umorili s tem, ker so ga najprej opili, potem pa pustili sedeti na klopi na ulici, zaradi česar je dobil pljučnico; tretji — Kujišev, ki je imel angino; in četrti — Maksim Gorkij, ki je bil znan po tem, da je invalid in hudo bolan. Z medicinskega stališča so te zgodbe pošastne in so zapustile vtis, da se z njimi ni merilo na zdravnike, temveč na visoke sovjetske funkcionarje, ki so jim dajali navodila. Isto se bo najbrž zgodilo, ko se bo docela razvila nova »zdravniška zarota«. Postalo bo jasno, da se dajda dogaja isto, kar se je dogajalo na obravnavah leta 1939, ko je postalo očito, da gre za »dovorno zaroto« — za borbo med voditelji Kremļa, v kateri pa igrajo zdravniki le postransko vlogo«.

Drugi članek pa ima naslednjo vsebino:

»V Rusiji pomeni oblast varnost, izguba oblasti pa — smrt. Ruskih ministrov ne volijo, temveč jih imenujejo; če utrpijo poraz, jih obtožijo in likvidirajo. Tu ne gre za spor v miselnosti ali filozofiji, temveč za borbo za oblast, nad katero lebdijo vprašanje življenja ali smrti.

Stalinovo življenje se približuje svojem koncu. Zato nastaja vprašanje, kdo bo njegov naslednik, z drugimi besedami: kdo bo živel in kdo bo moral umreti? Okrog tega vprašanja nastajajo načrti in se vodijo bitke. V teh bitkah zaslužijo posebno pozornost generali. Mnoge revolucije so sprožili ali izkoristili vojski. Ruska revolucija ima redko posebnost, ker so vojski ostali na svojem mestu. Celo za vojne je bil Stalin kot civilist nad vsemi generali, po koncu vojne pa jih je zopet potisnil v senco. Danes so generali v ospredju pozornosti in jih predstavljajo kot žrtve kontrarevolucije. Mar so sami generali to inscenirali ali pa jih nekdo drugi namerava izkoristiti za svoje naklepe? Morda odgovor na to vprašanje ni tako varen, kajti do povratka generalov v ospredje pride lahko samo po Stalinski smrti. Ruska vlada je poprišče, kjer se borijo človeške strasti, ki naj opredelijo usodo Rusije in s tem v veliki meri tudi usodo vsega sveta. Strah in upanje lahko povzročijo razcep v tej politični strukturi, kakor se je že večkrat zgodilo v zgodovini. V tem primeru ne bo ugled Lenina ali Stalina tisti, ki bo lahko zadržal tiste ljudi, ki so pretirano slavohlepni. Kdo bo ostal pri življenju v tej borbi za prestol?... Mar ni na Rusijo že padla prva senca anarhije in državljanske vojne?»

Odnošaji Avstrije do ZSSR in ZDA

Dunaj, 24. jan. Avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber je včeraj prvič javno govoril o odnošajih Avstrije do ZSSR in do ZDA na večjem zborovanju v Gradcu. Da bi bolje označil odnose do ZSSR, je navedel, da je avstrijska vlada lani septembra poslala sovjetski vladi noto, v kateri je bilo poudarjeno, da želi Avstrija uvedbo trgovinskih pogajanj med obema državama. Moskva se do danes ni odgovorila na to noto.

Minister dr. Gruber je poudarjal, da je že večkrat sovjetskim politikom razlagal, da bo Avstrija v vsakem primeru nevtralna in da se ne bo udeležila nobene vojaške akcije, ki bi bila naprjena proti ZSSR. S tem pa ni rečeno, da bi morala Avstrija trpeti ravnanje sovjetskih eksponentov. Ko je govoril o odnošajih z ZDA,

Liga za človečanske pravice

Pariz, 24. jan. (AFP). Osrednji odbor lige za človečanske pravice je pozval vse civilizirane svet, naj protestira zoper protizidovstvo v Sovjetski zvezi. Odbor ugotavlja, da gre v tem primeru za oživljanje rasizma, za katerega so mislili, da je izginil skupno s Hitlerjevimi režimom.

Pobegi v zahodni Berlin

Berlin, 24. januarja (AFP). Ta mesec je pobegnilo iz vzhodnega v zahodni Berlin nad 16.000 oseb. To število je že za približno 300 oseb večje od števila pobeglih v lanskem decembru. Ko je bil dosežen rekord. Samo včeraj je pobegnilo kakih 1000 oseb. Zadnji čas prihaja iz Vzhodne Nemčije na dan povprečno 600 oseb. Begunci so večinoma mladi ljudje, zaradi česar vzhodnonemški gospodarstvu primanjkuje delovne sile.

donu. Ali se ne da ničesar storiti, da bi bila sovjetska vlada bolj poučena o izdajalski vlogi jugoslovanske vlade ter o nadležnih naporih in žrtvah naših narodov, ki se bore proti okupatorju, proti četnikom, ustašem itd.?

Tako je tov. Tito pisal Dimitrovi.

In kako uči VKP(b)? V Zgodovini VKP(b) lahko beremo na strani 128 sledeče:

»Ni se treba ozirati na tiste sile v družbi, ki se nič več ne razvijajo, čeprav v sedanjem trenutku predstavljajo prevladujočo silo, temveč na tiste sile, ki se razvijajo in imajo bodočnost, čeprav v sedanjem trenutku ne predstavljajo prevladujoče sile. Da ne bi bilo v politiki zmot, je potrebno gledati naprej in ne nazaj«.

Na koga se je v tem trenutku ozirala VKP(b)? Očitno na jugoslovansko vlado. Ki je pomagala sodelavcem okupatorja, medtem ko je tiste, katerim je pripadala bodočnost in so predstavljali progresivno ljudsko revolucijo, prepuščala same sebi, da se bore s svojimi težavami, kakor pač vedno in znajo. Očitno je, da je pri tem VKP(b) gledala nazaj in zato tudi grešila.

V Moskvi osnivali tudi Vseslovanski komite. Ta komite naj bi mobiliziral slovanske narode za borbo proti fašističnim zavojevalcem, slovanski narodi pa naj bi moralno in materialno pomagali zaslužnim slovanskim narodom v Evropi.

Med sredstvi, ki se jih je posluževal Slovanski komite, so bile tudi pravilne vesti o položaju, v katerem živijo slovanski narodi. Med tem so tudi na druge kontinente prodirale vesti, da Draža Mihajlovič pomaga Nemcem v Jugoslaviji in da samo KPJ s tovarišem Titom na čelu vodi doledno borbo proti okupatorju. Od jugoslovanskih izseljencev iz Nove Zelandije je prispela Vseslovanski komiteju v Moskvi brzojavka z vprašanjem: »Ali je Draža Mihajlovič izdajalec ali ne?»

Vseslovanski komite v Moskvi ni to brzojavko ni odgovoril, čeprav je bil plačan odgovor zanj, ker Sovjetska vlada ni dovolila, da se na to brzojavko odgovori iz že prej navedenih razlogov.

12. maja 1942 je tov. Tito na Moskvi, naj napiše pismo jugoslovanskim tovarišem v Ameriki, Kanadi in Argentini. V tem pis- tobi naj bilo treba našim izseljen- cem pojasniti narodnoosvobodilno borbo, popularizirati partizansko

vojsko Jugoslavije in njene uspehe, pojasniti izdajalsko vlogo četnikov vseh barv itd.

To direktivo tovariša Tita sem po navodilih Dimitrova izvedel takole: Namesto pisma sem napisal članek za ameriški tisk pod naslovom: »Kdo so heroji narodnoosvobodilne borbe v Jugoslaviji?« V tem članku sem lahko podelil več stvari, ki jih je bilo potrebno povedati. Vendar sem smel napisati niti besede, zlasti pa nisem smel omeniti zverskih dejanj Draže Mihajloviča in njegovih četnikov. Motor, ki je pritegnil naše narode v borbo, je bila po tem članku svobodoljubna tradicija in hrepenenje naših narodov po svobodi in neodvisnosti domovine.

Ta članek naj bi bil torej pravilna informacija o Jugoslaviji! Iz vsebine pa je razvidno, da ta članek ni bil tak, kakr sploh ni omenil borbe. Ta članek bi naj našim ljudem v Ameriki posredno pokazal, da je Draža Mihajlovič izdajalec, čeprav ga je v tem času Fotičev tisk poveljeval v Ameriki. Da pa je Draža Mihajlovič izdajalec, naj bi bilo razvidno le iz tega, ker v članku sploh ni bilo omenjeno njegovo ime.

(Nadaljevanje sledi.)

Za popolno odpravo administrativnih metod v našem gospodarstvu

Posebna komisija pripravljala osnove
za popolno uveljavljanje novega
gospodarskega sistema

Ze pred štirimi leti, ko smo dobili v naših podjetjih na osnovi enega najnaprednejših zakonov delavske svete in upravne odbore, je bilo jasno, da se bo moral tema demokratičnega elementa prilagoditi tudi ves sistem našega gospodarstva. V borbi za to prilagoditev smo dosegli doslej že velike uspehe, vendar je v našem gospodarstvenem sistemu še vedno precej pojavov, ki kažejo, kako trda je in koliko vztrajnosti zahteva borba za demokratizacijo tudi na gospodarskem področju. Se vedno predpisujemo na primer podjetjem obseg akumulacije, še vedno razdeljujemo investicijska sredstva, upravljamo naše osnovnih sredstev proizvodnje še vedno ne ustreza načelom rentabilnosti itd.

Nedavno je zvezna ljudska skupščina sprejela na svojem zasedanju družbeni plan za leto 1953 in v bližnjih dneh bodo sklepale o družbenem planu za tekoče leto ter ga sprejele tudi ljudske skupščine posameznih republik. Kljub temu je danes že jasno, da ta plan, oziroma da ti plani ne bodo veljali za vse leto, kajti iz mnogih, zelo utemeljenih razlogov, o katerih smo že pisali, bomo prešli sredi leta, ali vsaj na rano jesen s planov za koledarsko leto na plane po ekonomskih letih. Da bi pripravili vse, kar je potrebno, za ta prehod, je sestavil Gospodarski svet zvezne vlade posebno komisijo z nalogo, da vsestransko preučijo ustroj in funkcioniranje našega gospodarskega sistema in da izdelajo ustrezne predloge za določene spremembe. Delo komisije nam postane jasno, če omenimo podkomisije, ki obravnavajo posamezna vprašanja. Te podkomisije so: za sistem zajemanja in razdelitve presežka dela; za določanje obratnih sredstev in kratkoročnih kreditov; za kreditno bilanco, za kreditiranje investicij; za bančno evidenco in knjigovodsko evidenco v podjetjih s posebno skupino za tekoča vprašanja bančne in knjigovodske evidencije; za zmanjšanje trgovinski in devizni sistem, za popis in ocenitev proizvodnih sredstev in za organizacijo bančnega sistema.

V podkomisijah delajo strokovnjaki iz zveznih in republikanskih gospodarsko-upravnih organov in znani ekonomisti iz raznih zavodov ter znanstvenih ustanov. Čeprav zgoraj omenjena komisija v kratkem času svojega obstoja še ni mogla obdelati vsega materiala, je delo na nekaterih področjih vendarle že tako napredovalo, da o njem lahko poročamo. Danes naj se ustavimo ob rezultatih dela, ki so ga opravile prve štiri zgoraj navedene podkomisije.

O zajemanju in razdelitvi presežka dela

Tu je treba predvsem najti osnovo za ugotavljanje družbeno rentabilnosti proizvodnje v naših pogojih. To je potrebno, če hočemo doseči pri delovnih kolektivih zbirati smisel za racionalno izkoriščanje osnovnih sredstev, surovini in delovne sile. Po mnenju podkomisije naj bi se rentabilnost proizvodnje izračunavala na osnovi razmerja med presežkom dela in skupno vrednostjo v proizvodnji vloženih sredstev. Tega, koliko bi od skupne vrednosti v proizvodnji vloženih sredstev odpadlo na plačni sklad, ne bi več določali s sedanjim sistemom plačnega sklada in akumulacije ter družbenih skladov, temveč tako, da bi vnesli v ta skupni znesek le nekaj predviden plačni sklad, tako da bi bil ta (skupaj z vrednostjo obrabe osnovnih sredstev in porabo surovin) merodajen za določitev

stopnje rentabilnosti. Dobitek, ki bi ga podjetje doseglo, bi nato v skladu z ugotovljeno stopnjo rentabilnosti progresivno obdavčili. S tem bi dobili na eni strani, čeprav nekako post festum (seveda bi morala podjetja plačevati akontacije na davek), akumulacijo in družbene sklade, na drugi strani pa predvideni plačni sklad, povečan za tisti del dobička, ki bi ostal po progresivni obdavčitvi. Del zneska, za katerega bi se povečal predvideni plačni sklad, bi šel v sklad za samostojno razpolaganje podjetja.

Novi sistem, s katerim bi zajeli vse oblike presežka dela, pa bi moral uvesti še obresti na obratna sredstva (s tem bi pospešili obračunavanje teh sredstev), davek na promet proizvodov (s katerim razporejamo presežek dela po panogah in uravnavamo proizvodnjo), davek na dobiček, anuitete t. j. obresti in odplačevanje investicijskih kreditov (to bi navajalo podjetja k boljšemu izkoriščanju osnovnih sredstev) in končno carine in premije, s katerimi bi omilili razlike, do katerih nujno pride med istovrstnimi podjetji, ker so recimo nahajališča rud različna po odstotku izkoristljivosti, ker je kakovost zemlje različna itd.

Ta novi sistem bi torej odpravil sedaj veljavne predpise o akumulaciji in družbenih skladih. Vendar je treba poudariti, da predvideva podkomisija v izvajanju novih načel težave in zato, predlaga, da bi morda bilo utemeljeno, ostati začasno še pri sedanjem sistemu, s pripombo, da bi bilo treba sedanje stopnje, čeprav le za prehodno dobo, precej znižati.

Kreditni sistem mora priti do svoje vloge

V prostem gospodarstvu je vloga kreditnega sistema precej različna od te vloge v administrativnem načinu gospodarjenja. Člani ustrezne podkomisije izhajajo s stališča, da načelo samoupravljanja delovnih kolektivov tem kolektivom sicer daje pravico do kredita, vendar s tem še ni rečeno, do katerega zneska kredita imajo pravico. Po novem naj bi podjetja prejemala kredit po svojih potrebah in v okviru solidne

kreditne bilance okraja. Končno določitev kredita bi zavisela od sporazuma med banko in podjetjem. Kadar bi bil tako sporazum nemogoč, naj bi odločil zbor proizvajalcev. Kreditna bilanca okraja bi morala ustrežati potrebam vsega okrajnega gospodarstva. Če okraj ne bi imel dovolj lastnih sredstev, bi dobil kredit od emisijske banke, v katero bi vladal tudi vsa svoja morebitna odvečna sredstva. Za ta bi prejemal od emisijske banke seveda obresti. Končno je predvideno, da bi podjetja lahko ustvarjala lastna obratna sredstva in rezervne sklade.

Odpraviti je treba razdeljevanje investicijskih sredstev

Investicijska sredstva delno še vedno razdeljujemo s proračuni in prav zato je naše investiranje pogosto ne le gospodarsko, neutemeljeno, temveč ne pridejo do teh sredstev drugi interesi (podjetja, zadrage in podobno), ki bi znali vložiti denar v visoko rentabilno in hitro donosno proizvodnjo. Ker smo o nameravani bistveni spremembi, po kateri naj bi se financirale vse investicije na celni s krediti, že precej pisali, se ustavimo danes le pri tehničnem načinu. Investicijska sredstva (akumulacija, odplač-

lo investicijskih kreditov in obresti zanje, neizrabljeni del amortizacije, neizkoriščeni deli sredstev za samostojno razpolaganje in del dolgoročnih hranilnih vlog) bi se zbirala v okrajni podružnici Narodne banke, ki bi en del teh sredstev odvajala republiški centrali in glavni centrali NB. Te banke (centralne in podružnične) bi tudi financirale investicije. Razen tega pa bi okrajne podružnice NB lahko dobile dolgoročne kredite od republiške in glavne centralne. Samo komunale investicije bi se se naprej financirale iz okrajnih proračunov, kjer pa bi šlo za večja, pomembnejša dela, bi njihovo kritje prevzel republiški ali celo zvezni proračun. To pa ne pomeni, da ne bi mogli dobiti okrajni tudi za take proračunske investicije kredita pri banki.

V svojem predlogu posveča podkomisija za ta vprašanja posebno skrb pogojem, pod katerimi naj bi se dajali investicijski krediti. Pri tem poudarja zahtevo po rentabilnosti in vlogo letnega odplačevanja (anuitete). Če ne vztrajamo pri tem, bi se tudi novi sistem kreditiranja investicij kaj kmalu nujno izrodil zopet v administrativno razdeljevanje investicijskih sredstev. Prav temu pa se hočemo, z novim sistemom izogniti. Anuitete bi podjetja vračala iz svojih dohodkov. fr

Ped vodstvom strokovnjaka FAO dobro uspel sadjarski seminar v Šempetru pri Gorici

Gospod M. H. Thies, znani ameriški sadjarski strokovnjak, ki se kot odposlanec FAO že več mesecev mudi v naši državi, je pred dnevi obiskal sadjarsko vinarsko postajo v Šempetru pri Gorici, kjer je imel šestdnevni seminar (od 14. do 20. jan.). Seminar je dnevno obiskovalo 40 do 50 ljudi, in sicer sadjarski strokovnjaki vseh krajev Slovenske Primorja, Koprske in iz okraja Novo mesto in Črnomelj.

Strokovnjak je predaval predvsem v svojih dolgoletnih izkušnjah pri delu in pospeševanju sadjarstva v ZDA, o agrotehničnih ukrepih, o umnem plantažnem go-

jenju sadnega drevja, o pravilnem škropljenju itd. Predavanje je bilo spremljano s predvajanjem strokovnih filmov in skiptičnimi slikami. Naši sadjarji so živo posegali v diskusijo in se zanimali, kaj vse bi se dalo prilagoditi našim razmeram.

Ob zaključku seminarja so udeleženci obiskali Goriška brda, kjer so si ogledali obnovo vinogradov in sadovnjakov v delovnih zadrugah in v Neblem in v Fojani ter na državnem posestvu v Vipoljah. G. Thies si je ogledal tudi sadno drevesnico državnega posestva v Novi Gorici in plantažni nasad breskev v delovni zadrugi v Bukovici pri Gorici. Seminar je dobro uspel. Naši sadjarji so se na njem mnogo naučili in pravijo, da bodo lahko precej stvari prilagodili našim razmeram.

G. Thies je odnesel s Primorske zelo dobro vtise.

Posvet sadjarskih strokovnjakov

Maribor, 24. jan. V četrtek so se zbrali v Mariboru vodilni sadjarski strokovnjaki Slovenije k posvetu, ki ga je priredilo Društvo inženirjev in tehnikov v okviru pomoči mednarodne organizacije za pomoč kmetijstva FAO. Posvetovanju prisostvuje sadjarski strokovnjak G. Wilbur H. Thies iz Amerike. Razpravljajo o naših sadjarskih problemih.

Hydrocentrala Zavrelje je začela obratovati

Včeraj, 24. januarja, je začela obratovati hidrocentrala »Zavrelje« pri Dubrovniku, ki bo dajala mestu električno energijo. Hidrocentrala razpolaga s trofaznim generatorjem z zmogljivostjo 2260 kilovatamperov. To je že tretja hidrocentrala, ki jo so po vojni zgradili na Hrvaškem. Pred njo so zgradili še hidrocentralo »Ozalj« in »Nikola Tesla« (Vinodol). Stroj so izdelali kolektivni podjetji »Rade Končar«, »Litostroje«, »Franc Leskošek« in »Munja«. Za zgraditve hidrocentrala »Zavrelje« so porabili 500 milijonov dinarjev.

PRED OBČNIMI ZBORI ZADRUG V NOVOMEŠKEM OKRAJU

Zadruga morajo letos še bolj pospešiti kmetijsko proizvodnjo

Preteklo leto pomeni za združništvo v novomeškem okraju važno prelomnico: 15 šibkih splošnih kmetijskih zadrug se je priključilo večjim, 7 od 14 delovnih zadrug se je preobnavalo v zadruga posetva, v treh zadrugah pa zadrugi sedaj razpravljajo, kakšno obliko naj bi imele v bodoče. Tako je sedaj na območju okraja 40 splošnih kmetijskih zadrug, 18 zadrug posestev in 4 delovne zadrage, medtem ko je vprašanje bodoče oblike v delovnih zadrugah v Straži, Mirni in v Volčjih njivah še odprto. Te zadrage imajo: 52 trgovinskih poslovalnic, 30 lesnih odsekov, 16 strojnih, 19 obrtno-uslužnostnih, 9 živinorejskih in en sadjarski odsek. Svoje poslovanje so zaključile z uspehom in ustvarile skupno okoli 30 milijonov dobička. Za graditev zadrugnih objektov, zlasti za povečanje zadrugnega strojnega parka in deloma za nakup plemenske živine, so zadrage dobile lani od države 58 milijonov dinarjev kredita, ki je bil v celoti izrpan.

Največ dobička so dali pašni lesni odseki, kar pravzaprav niti ni pravilno, kajti dosegli so ga več ali manj na račun kmeta-prodajalca lesa. Če bo ta dobiček pravilno uporabljen, bo lahko v večji meri pripomogel k okrepitevi posameznih odsekov. Lesni odseki so bili obenem tudi spolzka tla za posamezne lesne manipulante, od katerih jih je šest zdrknilo v kriminal. Zaradi nebudnosti in nepravilnega nagajanja so posamezni manipulanti tudi preveč in neupravičeno zaslužili. Tako so na primer v kmetijski zadrugi v Veliki Loki izplačali lesnemu manipulantu za dobre tri mesece kar nad 130.000 din zasluga.

Poleg strojnih odsekov, ki so se lani znatno okrepile s številnimi novimi stroji, so se proti koncu leta zelo razmahnili živinorejski odseki, ker je zanimalo naše zadrage za dvig živinoreje zelo veliko. Dobro poslujejo te odseki v šentjernejem, novomeškem, mirnem, trebanškem in velikološkem področju. V rodovniške knjige je bilo sprejetih nad 600 krav. Živinorejski

odseki posameznih sektorjev so se med seboj povezali v medzadrage odbore, da skupno laže rešujejo vse naloge. Tako so skupaj za ves sektor nastavili mlečne kontrolorje, pomagali pa bodo tudi pri nakupu in prodaji plemenske živine. Mlečne kontrolorje imajo sedaj šentjernejši in novomeški sektor in pa medzadrugi živinorejski odbor na območju zadrug v Mirni, Trebnjem in v Veliki Loki. Zanimanje za živinorejo je tudi v drugih krajih, tako na primer v Straži, Dol. Toplicah, Mokronogu in v Sentrupetu, kjer bodo živinorejski odseki začeli v kratkem. Marsikje pa je prizadevanje posameznih živinorejev večje kot upravnih odborov, ki so v več primerih zavora za razvoj odsekov. Taki upravni odbori so v zadrugi Sentrupet, Mokronog, Smolenj vas in drugod. Prav zato je med letošnjimi pripravami na občne zbornice potrebno, da se zadrage sežede sedaj pogovore med seboj, koga bodo volili v bodoči upravni odbor. Zaenkrat si prizadevajo živinorejski odseki v glavnem za selekcijo živine in za sprejemanje najboljših plemenske živine v rodovnik. V bodoče se bo moralo prizadevanje živinorejskih odsekov usmeriti tudi na izboljšanje krmne baze, ker velja za vse pasme živine, da se krava predvsem pri gobcu molze, naša krma z neurejenih zamaščenih travnikov pa ni najboljše.

Slabo so se dosedaj udeleževali kmetijske zadrage novomeškega okraja pri odkupu in prodaji poljskih pridelkov in živine. Ta dela je opravljalo v glavnem odkupno podjetje pri okrajni Zadrugi zvezi.

Na splošno se je med kmetovalci zanimanje za zadrage zelo povečalo, ker čutijo, da si bodo le preko njih izboljšali gospodarski položaj in dvignili proizvodnjo. Na okrajni zadrugi posvet tajnikov in predsednikov, ki je bil pred kratkim v Novem mestu, so prinesli iz posameznih zadrug polno zdravil predlogov za nove odseke in za okrepitev zadrugnega gospodarstva. V šentjernejem bi radi še letos uredili umetno oplemenjevalno postajo za njihovo in škockansko dolino. Izdelali so že podoben načrt in strokovnjaki investicij. Del stroškov bi nosile kmetijske zadrage, del bi prispevali živinorejski odseki, nekaj pa tudi živinorejci sami. Zemlja okrog šentjerneja je

kisla in rabi peska. Tega je več kot dovolj pod bližnjimi Gorjanci, vprašanje je samo primernega mlina za mletje peska. V Vrhopolu imajo poleg drugega tudi načrt za postavitev večjega medzadrugnega mlina, ker pravijo, da privatni mlinarji prav pri mletju žita pravej nesramno odirajo kmetovalce. Ta zadruga kaže zelo lep napredek. Lani so kupili zadrugni traktor in mlatilnico, letos pa nameravajo poizvesti živinorejski in sadjarski odsek. Zelo močan zadrugi sektor je v Veliki Loki, kjer se vedno krepi zadruga misel. Obe zadrugi dobro poslujeta. Ker jim pridelek krompirja donaja najmanj več zaslužka, bodo poleg vzorne živinoreje prav pridelovanju kvalitetnega semenskega krompirja posvečali še večjo pažnjo. Povsod, kjer so letos tako v odsekih kot v delovnih zadrugah gospodarili po gospodarskem računu, so odkrili mnogo rentabilnih panog kmetijstva, katere so prej podcenjevali ali zanemarjali, račun pa je odkril tudi veliko notranjih skrith rezerv tako v delovni sili kot v inventarju.

Veliko zanimanje vlada med zadrugami za večje medzadrugne gradnje. Vse kaže, da bodo letos zgradili veliko mlekararno, vinske kleti, medzadrugo klavnico, tovarno za predelavo mesnih izdelkov in večjo zadrugo mehanično delavnico za popravilo strojev. Taka delavnica je za vsa Dolenjska res nujno potrebna. Glavna zadruga zveza jim je v ta namen že dodelila 37 milijonov dinarjev. V načrtu imajo, da bodo uredili na Rupcu vrhu okoli 6 ha vinogradov, katerih obdelavo bodo popolnoma mehanizirali. V Beli cerkvi urejajo trsnico, na Trški gori pa matičnjak, kajti vprašanje trsnega materiala je zelo pereče, obnova vinogradov pa prav tako nujna. Med šentjernejem in Pleterji bodo še letos pričeli z obsežnimi deli za ureditev velikega sadovnjaka, ki bo meril od 6 do 10 ha.

Po vseh zadrugah se sedaj zadrugniki pripravljajo na občne zbornice. Glede na to pripravljajo nova pravila za zadrage in pravilnike za posamezne odseke. Osnutek pravil so že izdelali v zadrugi Birčna vas, pa tudi v Veliki Loki delajo uspešno na tem. Vsi osnutki pravil bodo dali zadrugnikom v razpravljanje. Ob tej priložnosti bodo zadrugniki izbrali tudi kandidate za člane upravnih odborov zadrug.

Odgovor podjetja „Vojvodina-COOP“

Od podjetja „Vojvodina-Coop“ smo prejeli naslednje pismo, kot odgovor na članek „Škodljiva kupčija“, ki ga nam je poslala v objavo Trgovinska zbornica LRS:

V vašem listu števil. 291 z dne 10. decembra 1952 je izšel članek pod naslovom „Škodljiva kupčija“. Kot

je ta članek vseboval vrsto netočnih podatkov, zahtevamo, da na osnovi zakonitih dokazil prineseš sledeči popravek:

Podatki, navedeni v omenjenem članku niso točni, v njih pa se tudi, kakor sledi:

Primer	Enota mere	Fakturirano	Dej. toča	Razlika
temveč je	1 kom.	38.375	44.015	5.640
	kom.	65		
	kom.	6		
	kom.	2		
nego je	1 kom.	5.725	45.155	641
	kom.	6.955	7.976	
	kom.	5.325		
	kom.	8		
	kom.	6	7.624	
nego je	1 kom.	12.000	15.454	3.454
	kom.	20		
	kom.	11		
	kom.	8		
	kom.	11	14.670	
	kom.	8	11.424	
nego je	1 kom.	8.300	10.865	2.565
	kom.	16	48.150	
	kom.	16.350		
nego je	1 kom.	9		
	kom.	4		
	kom.	57		
	kom.	3		
	kom.	4		
	kom.	1		
	kom.	5	38.555	

Podatki, ki so zgoraj navedeni, so vzeti iz dokumentov, na osnovi katerih je bilo izvršeno plačilo pri Narodni banki v Beogradu, centrala za LR Srbijo, in so opremljeni s žigom Narodne banke FLRJ, centrala za LR Srbijo v Beogradu in znak potrdila, da je na njihovi podlagi izvršeno plačilo. Menimo, da so

odločili edino ti dokumenti, na osnovi katerih je opravljeno plačilo. Ti dokumenti so na razpolago vsakomur, ki želi preveriti te naše trditve. Iz razumljivih razlogov ne moremo objaviti cene in količine, ki so bile po teh fakturah plačane, vendar pa ni mogoče dovoliti kmetijskih zaključkov v vašem članku, da je naše podjetje tiste razlike, ki ste jih objavili, poklonilo tujemu kupcu. Ne razumimo namreč, da ste v vašem listu izkazali, kot naše fakture težo, do katere ste prišli s kombiniranjem lastnih podatkov, čeprav veste, da so fakture naši dokumenti, ki jih ni mogoče menjati in v tem je bilo mogoče, da jih brez vsake težave preverite pri Narodni banki FLRJ, centrala za LR Srbijo v Beogradu.

Naše podjetje je bilo zares prisiljeno, da določen količine živine zaradi slabe kvalitete proda v bazi v Prestranku za 12 do 22% ceneje od cen, ki so bile določene za I. in II. razred. Vzrok, da smo v bazi v Prestranku prodajali tudi živino slabe kvalitete, je v tem, ker je bila naša pokrajina v mnogo večji meri prizadeta s sušo kakor LR Slovenija in je naša živina kvalitetno zaostajala za slovensko. Znano je dejstvo, da se živina prodaja po razredih, izgleda in vsti in da je razlika v ceni med enim in drugim razredom za okoli 20% nižja. Dokaz: pogodba, ki so jo imela izvozna podjetja Jugoslavije za izvoz govedih v Zgornjo Nemčijo, kjer je razlika med drugim in tretjim razredom bila nad 20%.

Trditve, da je naše podjetje fakturiralo za 30% nižjo težo od dejanske, ne moremo razumeti drugače kot zlonamerno brezbrzično pisca članka.

Z objavo članka pod naslovom „Škodljiva kupčija“ je vaš list moral razumeti, da ne želimo sodelovati v nedovoljeni konkurenčni borbi, kjer skuša ena stran z objavljanjem lažnih podatkov onemogočiti svojega partnerja v njegovem delu.

Delovni kolektiv „Vojvodina-Coop“

Mesto stolpov (Sličice iz Lendave)

Neki novinar je o Lendavi povedal, da je najprijetnejše mesto pozimi. Sneg je vobele Lendavske gorice in polja. Veter brlje ... Če stopiš po naselju belih rudarjev — pravem novem mestu z več nadstropnimi stanovanjskimi zgradbami, na zunaj ne vidiš nič posebnega. Če pa stopiš v stanovanja belih rudarjev — zaslisiš prijeto šumljanje.

Nekoč je le lendavski grof grel ob kamnu, kjer so polena tu pa tam zaprasketala — in užival prijetno toploto — danes pa — beli rudarji — delavci naftonosnih polj — sede ob plinskih pečeh — ki jih greje lendavski zemeljski plin. Lepo je sedeti ob plinski peči v Lendavi. Modrikasto rdečkasti plamenski se poigravajo in šume, dajejo toploto onim, ki ob trdem delu, tudi sedaj pozimi, za ročicami vrtnih garnitur, umerjajo vrtnale svedre proti globlinam, kjer je doma toplota — plin in z njim tekoče zlato — nafta.

Prerazurski sezonski delavci, ki

so prej prodajali svoje žuljave rove tujim kapitalistom po Nemčiji in Franciji, mogoče celo v Ameriki, sedaj sede ob toplih plinskih pečeh.

STOLPI PONOCI

Ko pade mrak na lendavsko naftno polje, ko se priže stotine lučk po vrtnih stolpih, se počutiš kot neke v mestu nebotičnikov. Saj so vrtni stolpi tudi čez 40 metrov visoki in ko so razsvetljeni, prav lepo pristajajo zasmešni ravnini kjer čepijo petišovske kmečke hiše.

Na nočno izmeno se odpravljata tudi Lojze in Pepe, manipulant na zbirnih postajah za nafto. »Pred nekaj leti« — začne Lojze — »še nismo imeli zbirnih postaj. Ko sem odpiral ventile liftnega voda, je nafta držala v odprtih rezervoarje in kar kadilo se je iz njih. Koliko plina sem samo jaz spustil v zrak«.

»Seveda«, mu preseka besedo Pepe — »izpusil si v zrak, so

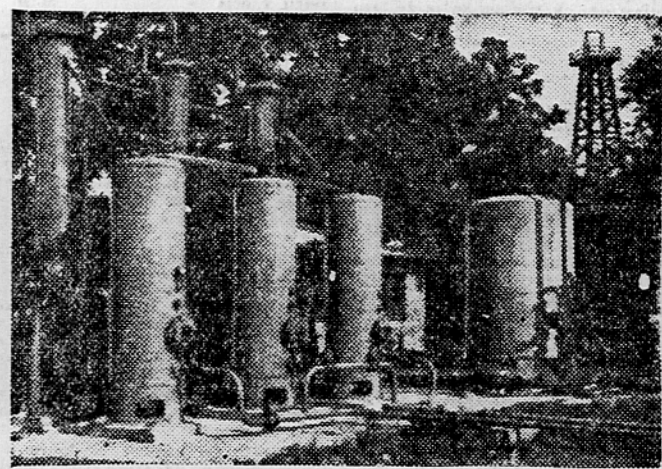
že, a ravno zadnjič nam je na tečajem spuševal inženir, da je s tem priporočeno plina, da bi la narejena dvojna škoda. Poleg tega, da je plin uhajal v zrak, je padla tudi moč sloja, ki bo zaradi tega dalj manje ...«

»Vidiš danes«, — pravi Lojze, ki je previdno stopal čez visoko brv preko Lendave — »imamo že

vse urejeno kot bi morali imeti že zdavnaj. Ko odpres ventil in nafta izvirne v zbirno postajo, gre vse po zaprti poti«.

MODERNA EKSPLOTACIJA

Da, tako je, na lendavskih ravninah imamo danes eno največjih naftonosnih polj naše domovine.

Zbirna postaja za nafto v Lendavi

Tudi eksploatacija je najmodernejše urejena. Nafto dvigamo pri nas iz vrtnice s komprimiranim plinom. Ta plin komprimiramo v kompresorski postaji, kjer dela na desetine kompresorjev. Velik pritisk plina pomaga nafti, da pride iz vrtnice v omrežje in iz njega v zbirne postaje, o katerih se menita Lojze in Pepe. V zbirnih postajah se ločita nafta in plin. Plin nastopi, sedaj zanj, svojo pot skozi degazolizator, kjer odvzamejo od njega posebne priprave gazolin in butan s propanom, medtem ko gre metan skozi te naprave.

Gazolin uporabljajo kot dodatek letalskemu bencinu, butan s propanom pa prodajamo po naših mestih kot izvrstno kurjavo v gospodinjstvu in laboratorijih. Metan iz degazolizatorja pa gre tudi v stanovanja belih rudarjev, kjer ob večerih sanjarijo ob njegovi toploti. Metan pa služi tudi za druge, industrijske namene. Komprimiran na 200 atmosfer v jeklenkah, je dobro pogonsko kurivo za avtomobile, medtem ko 15 atmosferični metan razsvetljuje železniške vagoni in izboljšuje plin v naših mestih.

Mogoče Lojze in Pepe vsega

tega ne vesta, ko odpirata ventile na zbirnih postajah. Vesta pa, da je treba delati po vestih in previdno, ter opazovati točno merilne instrumente.

Roke prekmurskih delavcev, nekoč vajene samo krampa in lopate, so ravno tako sposobne razvati z ventili pri zbirnih postajah, kakor z modernimi vrtnimi garniturami.

Ko ob nočnih izmenah posede naši manipulant po barakah, ko privlečejo iz torb svoje južine, večkrat čuješ kot spomin na nekdanje težke dni — pripovedovanje o Franciji in Nemčiji, o onih dneh, ko si garal leta in leta, štedil z denarjem, pa ti ga je pojedla vojna ...

Vendar nafta v Lendavi še ni dosegla svojega viška. Še bo treba dosti graditi. Prekmurski zidarji bodo dogradili novo degazolizator. Takrat bo nafta v Lendavi dala domovini tudi trikrat več nafte, ko jo daje danes, poleg nafte pa še mnogo derivatov zemeljskega plina.

Lojze in Pepe bosca takrat že napredovala. Mogoče bosta postala celo nadzornika pri eksploataciji ...

-C-

Nadaljevati z uspehi in odpraviti napake — delovni načrt Zveze borcev v novomeškem okraju

Partizanska patrulja v Juliju, v kateri je sodelovalo na tisoce starih partizanov in aktivistov, veličastna proslava v Dol. Toplicah, 871 novo sprejetih članov, štirje spomeniki padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja, 12 spominskih plošč na zgodovinskih krajih, prva partizanska kočna na Dolenjskem na Frati, 23 občinskih odborov Zveze borcev in 31 pododborov, — to so glavni uspehi, ki jih je lani dosegla organizacija Zveze borcev v novomeškem okraju ob izdatni pomoči Fronte in drugih organizacij. Nedelavnost posameznih organizacij, premajhna skrb za partizanske otroke in socialno šibke partizanske družine, premalo prizadevanja za ideološko izobraževanje članov, veliko število dobrih in zavednih ljudi, ki so z vsemi silami delali in podpirali narodnosvobodilni pokret, izven vrst organizacije, — to so pa napake in slabosti v dosedanjem delu. Oboje, uspehi in slabosti so kazipot za bodoče delo, kakor je ugotovil okrajni odbor Zveze borcev na svoji seji 15. januarja.

Obiski na domovih partizanskih družin in zaupnikov, ob priliki obhoda partizanskih patrulj so pokazali, kako so taki obiski zaželeni. Kaj vse so povedali ljudje svojim dragim stari znancem, kaj vse bi jim še, če bi bilo več časa. Z njim je bil ta kratek obisk največji praznik po vojni. Zakaj ne bi bili taki obiski stalni načini dela organizacije Zveze borcev. To je izvedljivo v okviru vsake občine, vsake osnovne organizacije ZB. Z osebnimi obiski je najlažje ugotoviti, v kakšnih razmerah žive zavezane partizanske družine, kako se vzgajajo otroci padlih borcev in žrtve okupatorja. Ob takim obisku je tudi najlažje ugotoviti, kdo ima pogoje za sprejem v organizacijo in tega takoj tudi sprejeti.

Nujno potrebna je osamosvojitve v delu vsake organizacije. Se vedno je težje delo in pobud na okrajnem odboru ZB. Osnovne in občinske organizacije sicer slede navodilom in pobudi okrajnega odbora, čeprav niti to ne v zadostni meri, mnogo premalo pa je pri njih

lastne pobude za aktivno delo. To velja zlasti za občinske organizacije. Skočjan, Smarjeta, Rakovnik in še nekatere druge. Nedelavnost in iz tega izhajajoča ozkost, podcenjevanje zavednosti ljudi, politična defenzivnost in druge take slabosti, so najbolj čisti pojavi napak v takih organizacijah.

Lani je bilo tudi veliko zbrana zgodovinskega gradiva, to da še vedno ga je mnogo raztresenega povsod po vaseh, skoraj v vsaki hiši. Z zbiranjem tega je treba nadaljevati še v

večji meri kot doslej. Pri tem lahko in so tudi dolžni sodelovati vsi člani, vsi borci in aktivisti. Zapisati in ohraniti je treba tudi vse dogodke, spomine, obiski, podcenjevanje zavednosti ljudi, politična defenzivnost in druge take slabosti, so najbolj čisti pojavi napak v takih organizacijah.

Clani okrajnega odbora Zveze borcev bodo do 20. februarja obiskali vse osnovne organizacije in jim pomagali pripraviti letne občne zbornice. Dosedaj dosegli uspehi so pobuda, ne uspehi in slabosti pa kažejo na potrebo po boljšem delu. O tem je razpravljal okrajni odbor na svoji seji in v tem smislu tudi izdelal letni delovni načrt. (r.)

PISMA VREDNOSTI

ŠE NEKAJ O CARINI V ZVEZI Z IZSELJENCI

31. julija 1952 je bil priobčen v Slovenskem poročevalcu članek pod naslovom »Carina ne dela časti naši socialistični domovini«, v katerem so bile obrazložene težave, ki so jih naši rojaki iz tujine doživljali s carino. O tem se je mnogo pisalo in se več govorilo. Največ o tem pa so pisali nam sovražni izseljenski listi, kajti mnogi rojaki so plačali po 100, 200 in še več dolarjev carine za predmete, s katerimi so nameravali obdarovati svoje sorodnike in prijatelje. Članek ni bila uradna izjava Slovenske izseljenske matice, temveč izvešček iz pritožbe, ki jo je S I M vložila na Glavno upravo carine v Beogradu. 20. I. 1953 so kolektivni carinarici Maribor, Jesenje, Gorica, Sežana in Ljubljana objavili članek, v katerem odgovarjajo na članek, ki je bil priobčen že pred šestimi meseci. Med tem časom so se stvari že tako spremenile, da niti prvi niti drugi članek ni več aktualen. Vse navedbe v prvem članku drža. Krivda za te stvari nikakor ne zadene carinske organe, temveč uradno samo — zlasti zaradi tega, ker ni bila pravočasno objavljena v slovenskih izseljenskih listih in ker naša diplomatska zastopstva v tujini niso bila predložila pooblaščenca o tej uredbi, da bi lahko rojake, ki so zaprosili za jugoslovanske vize, poučili o novih carinskih predpisih. Uredba je bila kasneje v prilogi izseljencev

jugoslovanskega porekla, ki obiščejo staro domovino popravljeno. Ob tej priliki bi podčrtali samo to-le: vsak birokratski odnos škoduje kjerkoli nastane, če izvršni organ zakonske uredbe gleda samo iz črk paragrafov in členov — pri tem pa ne vidi človeka, ki ga taka zakonska uredba lahko po nepotrebnem hudo prizadene.

Priznati moramo, da so skoraj vsi carinski organi na naših območjih postajali z našimi izseljenci zelo lepo in korektno postopali. Zlasti so se v tem izkazali carinski organi na Jesenicah. Ljudje se niso pritoževali čez carinice — ampak čez uradnike. Kot primer birokratskega smatramo, recimo, primer z rojakinjo, ki je prinesla dobrotinski soli v dar šolske potrebnice, za katere bi morala plačati 13.500 carine. Čemu je bilo treba toliko potov, pisanja in koleksov za potrebne dokaze, do so ti vroženi predmeti res dobrotinski soli namenjeni? Mar je obstajal sum, da bo rojakinja te suvine, šolske zvezke in radirke — prodajala? Se slabše je bilo z rojakom Adamcem, ki je pripeljal soli v svojem rojstnem kraju dragocene šolske potrebnice, za katere bi moral plačati okoli 70.000 din (230 dolarjev). Res je, da mu je carinska uprava svetovala, naj napiše prošnjo za oprostitve carine — toda ta prošnja se je toliko časa vlekle sem in tja, da je rojaku potekel čas obiska in je vzel vse te zaboje nazaj v Ameriko. Ko pa je bila prošnja ugodno rešena, je bil moč že v Ameriki.

Vidite, to so stvari, ki so birokratskega značaja. Nihče ni proti carini, tudi naši izseljenci ne, le pravočasno se naj jih obvesti in postopek pri reševanju težav — če že nastanejo — naj se pospeši. Če bi tako bilo od vsega početka — ne bi bilo treba ne prvega ne drugega članka.

Slovenska izseljenska Matica v Ljubljani

V Trbovljah prodajajo »Slovensko kuharico« ki jo je izdal Slovenski knjižni zavod, v gostinlah, medtem ko te knjige ni na zalogi v podružnici Drž. knjižnice zavoda. Trbovljčani pričakujejo, da bodo knjigo prodajali, namesto v knjigarnah, v poslovalnicah »Prehrane« poleg masti in petroleja.

ZOPET CARINAR-NICE IN CARINSKI USLUZBENCI

Ker se je poslovanje naših carinaric in carinskih uslužbencev v javnosti že mnogo gojalo, moramo resnici na ljubo opozoriti, da smo skozi več let pakete, ki so prihajali iz Amerike, Francije, Švice in Trsta na veliko in drobnost, vedno prešli v najboljšem redu in da nismo nikdar pogrešali nobene stvari, ki nam je bila polna. Če se je zgodilo, da je bil karistični paket slab pakiran in se

je na poti odprl, smo ga vendar prejeli kompletnega v vreči, prepakiranega z natančnim zapisnikom, v kakšnem stanju je prišel in kaj je bila njegova vsebina.

Blago je bilo vedno pravilno ocarinjeno in če se nam je katerikoli zdelo, da je bila carina previsoka, smo se obrnili na carinarico, ki nam je vedno prijazno obrazložila, da je bila carina pravilna.

Ze več let opazujem, kadar potujem v inozemstvo, kako so carinski organi na meji v Sežani ali na Jesenicah, ali pa na letališču v Beogradu in Zagrebu pri prihodih ali odhodu prijazni in potrpežljivi. Najprej vprašajo, ali ima kateri kaj za carinirni ali ima dovolje. Če kdo odgovori, da nima, pregledajo prtljago, ne da bi sinirali ali pa bi preveč radovali ter brskali po kovččkih. Prijazno pozdravljajo ob prihodu in ob odhodu iz kupeja. Ponovno sem občudoval njihovo potrpežljivost in mirnost. Boljšega vedenja carinskih uslužbencev nisem našel ne pri avstrijskih, italijanskih, švicarskih in francoskih carinaricah. To priznavajo tudi tuji.

Dr. Josip Edgar Leopold, prior kartuzije v Pleterjih

Lansko leto je bilo uspešno za tolminsko planšarstvo

Marsikomu je še v spominu težka snežna katastrofa, ki je v lanskem letu prizadela Tolminsko, terjala človeške žrtve in rušila hleve. Snežni plazovi niso prizanesli niti planšarim stajam in sirarnicam, kajti številne so dočakale pomlad porušene ali poškodovane. Za te stvari je ter za druge zadruge gradnje je bilo določenih iz fonda pomoči prizadetim po snegu nad 35 milijonov dinarjev. Na podlagi teh sredstev so pričeli že kmalu spomladi graditi nove staje in obnavljati stare. Do konca preteklega leta je bilo od te vsote porabljenih nad 27 milijonov dinarjev in storjenega toliko, da lahko rečemo, da je bilo preteklo leto za planšarstvo na Tolminskem vse od osvojitve najuspešnejše. Storjenega je bilo namreč mnogo več, kot za 27 milijonov dinarjev, kajti ljudstvo je domala povsod pridno sodelovalo s prostovoljnimi deli, tako da so nekazana sredstva uporabili predvsem za nabavo materiala in plačilo strokovne delovne sile. Gradile so povsod »Zadružne gradnje« — gradbeno podjetje okrajne družne zveze, investirale pa so kmetijske zadruge, katerim je bila nakazana pomoč. Preostalih 8 milijonov, ki so v lanskem letu še ostali neizkoriščeni, bodo porabili v tem letu za dograditev nekaterih objektov, ki jih v lanskem letu ni bilo moč dokončati.

Kmetijska zadruga iz Dolenje Tribuše je popravila na planini Grič hlev in mlekarno, za kar je bilo porabljenih okrog 1,7 milijona dinarjev. Zadruga v Zatočinu je popravila dva hleva, na planinah Zaga in Kolovrat pa je zgradila dva nova hleva, ki sprejemata po 50 glav goveje živine, za kar je uporabila okrog 5,25 milijona dinarjev. Ta zadruga je pričela se z gradnjo mlekarne na planini Kal in hleva na planini Krnice. Kmetijska delovna zadruga iz Čezsoče je zgradila na planini Predolnini ovčarnik (staja za ovce) in hlev, za kar je pora-

kovne delovne sile. Gradile so povsod »Zadružne gradnje« — gradbeno podjetje okrajne družne zveze, investirale pa so kmetijske zadruge, katerim je bila nakazana pomoč. Preostalih 8 milijonov, ki so v lanskem letu še ostali neizkoriščeni, bodo porabili v tem letu za dograditev nekaterih objektov, ki jih v lanskem letu ni bilo moč dokončati.

Kmetijska zadruga iz Dolenje Tribuše je popravila na planini Grič hlev in mlekarno, za kar je bilo porabljenih okrog 1,7 milijona dinarjev. Zadruga v Zatočinu je popravila dva hleva, na planinah Zaga in Kolovrat pa je zgradila dva nova hleva, ki sprejemata po 50 glav goveje živine, za kar je uporabila okrog 5,25 milijona dinarjev. Ta zadruga je pričela se z gradnjo mlekarne na planini Kal in hleva na planini Krnice. Kmetijska delovna zadruga iz Čezsoče je zgradila na planini Predolnini ovčarnik (staja za ovce) in hlev, za kar je pora-

kovne delovne sile. Gradile so povsod »Zadružne gradnje« — gradbeno podjetje okrajne družne zveze, investirale pa so kmetijske zadruge, katerim je bila nakazana pomoč. Preostalih 8 milijonov, ki so v lanskem letu še ostali neizkoriščeni, bodo porabili v tem letu za dograditev nekaterih objektov, ki jih v lanskem letu ni bilo moč dokončati.

Vlakovodjo iz Celja Karla Bizjaka sem srečal le po naključju. Sprva sva spregovorila le nekaj besed o zimski raznoči, ki ga močno prenašajo železničarji. Potem pa mi je začel pripovedovati zgodbo, ki je skoraj neverjetna. Če bi mi to zgodbo pripovedoval neko drugi, bi ga poslal k vragu in mi dejal, naj si brlje nora iz koga drugega, tako pa, ker ga dobro poznam, sem ga le poslušal. Poslušajte me še vi, napisal vam bom tako, kakor sem slisal.

31. januarja je ob tretji uri jutraj odšel iz Celja proti Velenju nabiralni vlak št. 9184. Spodaj nismo imeli veliko dela, tako da smo privozi v Sostanj že okoli 6.30 ure. Ko smo na tej postaji opravili potrebne priprave, smo ob 7.07 uri odšli proti Velenju. Bila je skoraj trda tema. Vožnja smo s hitrostjo 25 km na uro. Vožnja je bila normalna. V Pesjem se nismo ustavili. Na postajo v Velenju smo privozi ob 7.25 uri. Razen službojočega prometa, nas ni tu nihče pričakal. Toda čim je utihnilo ropotanje koles in je vlak obstal na mestu, sem zaslišal prekanjanje. Čudno se mi je zdelo, kaj bi se naj zgodilo med strojevodjo in kurjaci, saj sta se vedno dobro razumela. Zaradi tega dvoma sem se bolj pobližil iz vagona in krenil proti stroju. V tem pa se je iz stroja pokazal projektor, ki je precej razburjeno dejal: »Pod strojem imam človeka!« — »Ali je mrtev?« — sem ga takoj vprašal. Toda namesto odgovora strojevodja je dejal: »Nemam pojma, kaj se je zgodilo.« — »Poglej dal sem ga zelo zaščedeno, saj sem v njem prepoznal znanca Jožeta Foršnerja iz Gorenj pri Sostanju. Vsi smo se začudeno spogledali, saj si v tem trenutku res nismo znali tolačiti, kaj je možkar prišel pod stroj in pod njem ostal tudi živ. Z velikim težavo smo ga spravili iz stroja. Foršner je bil precej izčrpan, zato smo mu nudili tudi prvo okrepilo. Na vprašanje, kako je prišel pod stroj ni znal odgovoriti. Šele, ko si je nekoliko opomogel, je vedel povedati le to, da je silvestroval v Sostanju in da je, ko se je prvič prebudil, videl, da se pelje med samimi kolesi. Nato je bil vsaj pot do Velenja pri zavesti. Močno je občutil samo krotico, ker ga je takrat zelo treslo. Zavedal se je tudi to, da bi bilo zaman vsako

15 minut pod kolesi drveče lokomotive

Vlakovodjo iz Celja Karla Bizjaka sem srečal le po naključju. Sprva sva spregovorila le nekaj besed o zimski raznoči, ki ga močno prenašajo železničarji. Potem pa mi je začel pripovedovati zgodbo, ki je skoraj neverjetna. Če bi mi to zgodbo pripovedoval neko drugi, bi ga poslal k vragu in mi dejal, naj si brlje nora iz koga drugega, tako pa, ker ga dobro poznam, sem ga le poslušal. Poslušajte me še vi, napisal vam bom tako, kakor sem slisal.

31. januarja je ob tretji uri jutraj odšel iz Celja proti Velenju nabiralni vlak št. 9184. Spodaj nismo imeli veliko dela, tako da smo privozi v Sostanj že okoli 6.30 ure. Ko smo na tej postaji opravili potrebne priprave, smo ob 7.07 uri odšli proti Velenju. Bila je skoraj trda tema. Vožnja smo s hitrostjo 25 km na uro. Vožnja je bila normalna. V Pesjem se nismo ustavili. Na postajo v Velenju smo privozi ob 7.25 uri. Razen službojočega prometa, nas ni tu nihče pričakal. Toda čim je utihnilo ropotanje koles in je vlak obstal na mestu, sem zaslišal prekanjanje. Čudno se mi je zdelo, kaj bi se naj zgodilo med strojevodjo in kurjaci, saj sta se vedno dobro razumela. Zaradi tega dvoma sem se bolj pobližil iz vagona in krenil proti stroju. V tem pa se je iz stroja pokazal projektor, ki je precej razburjeno dejal: »Pod strojem imam človeka!« — »Ali je mrtev?« — sem ga takoj vprašal. Toda namesto odgovora strojevodja je dejal: »Nemam pojma, kaj se je zgodilo.« — »Poglej dal sem ga zelo zaščedeno, saj sem v njem prepoznal znanca Jožeta Foršnerja iz Gorenj pri Sostanju. Vsi smo se začudeno spogledali, saj si v tem trenutku res nismo znali tolačiti, kaj je možkar prišel pod stroj in pod njem ostal tudi živ. Z velikim težavo smo ga spravili iz stroja. Foršner je bil precej izčrpan, zato smo mu nudili tudi prvo okrepilo. Na vprašanje, kako je prišel pod stroj ni znal odgovoriti. Šele, ko si je nekoliko opomogel, je vedel povedati le to, da je silvestroval v Sostanju in da je, ko se je prvič prebudil, videl, da se pelje med samimi kolesi. Nato je bil vsaj pot do Velenja pri zavesti. Močno je občutil samo krotico, ker ga je takrat zelo treslo. Zavedal se je tudi to, da bi bilo zaman vsako

Pridno delo majhnega društva

Prejaniška letna je bilo kulturno umetniško društvo. Predsedin pri Kranju sicer manj delavno, vendar pa je v zadnjem letu doseglo lepe uspehe pri svojem kulturno umetniškem delu.

Letošnjo sezono je društvo začelo z Moskrivno dramo »Reče rože«, s katero je gostovalo tudi v Čerkoljah, Senčurju in Kokrici. Igralci so bili povsod prisrčno pozdravljeni z željo, da bi še večkrat gostovali s takšno igro. V decembru 1952 so urizarili »Naslov« in »Svetočev« — preleko nedeljo na Jurčičevem »Drevescu brata«, katerega bodo se večkrat ponovili.

Ti večkratni nastopi in dobro izbran program dokazuje kaj znore tudi majhno kulturno umetniško društvo. V. D.

NAŠI PROBLEMI

Ali je na Ježici potrebna občina?

»Ljudske novice« so v svoji drugi številki z dne 9. januarja 1953 objavile članek: »Kakšne bi bile morebitne občine v Ljubljani. Zato bom povedal o tem svoje mnenje. Bodoča občina, ki je označena na skici v članku, res ni velika, saj meri samo 1356 ha in ima 3462 volivcev. Zajema pa vasi Kleče, Savlje, Ježico, Malo vas, Stojice, Tomačevce in Jarše. To so danes še tipična kmečka naselja, razen dela Male vasi in večine Stojic, ki imajo že bolj mestni značaj. Dosedanja praksa, zlasti od leta 1948 dalje pa je pokazala, da ti kraji očitno nazadujejo, ker ima ta predel svoje posebnosti, ki se bistveno razlikujejo od ozkomešnih problemov. Poseganje MLO v kmečke probleme je imelo precej komisarjski značaj, kar je ogromno škodovalo pri povezavi ljudstva z ljudsko oblastjo. Tudi naše množične organizacije so živetarile in niso poznale prave vsebine svojega dela. Zato mislim, da ima že označen predlog svojo pravo vsebino in se lahko na podlagi čl. 2. odstavka 4 ustanovnih posebnosti občina v sestavi mesta. Gotovo je, da bo ta predel zadržal svoje današnje posebnosti še vrsto let, čeprav se mesto naglo širi proti severu.

Drugo vprašanje je gospodarska moč občine. Če to primerjamo s Poljem ali Sentvidom, sta ti res močnejši, nimata pa takih posebnosti ali prednosti, da bi morali Ježico postaviti izven zakona. Mislim, da je slaba skrb odgovornih tovarišev za naš predel povzročila, da nismo dobili občine že ob izidu novega zakona in ob novi upravno-teritorialni razdelitvi. Obstaja tudi mišljenje, da bi na tak način ustvarili kmečko republiko, s katero bi imeli samo težave. Nekateri zagovarjajo tudi predlog združitve z občino Črnuče v okraju Ljubljana.

Ali je na Ježici potrebna občina? »Ljudske novice« so v svoji drugi številki z dne 9. januarja 1953 objavile članek: »Kakšne bi bile morebitne občine v Ljubljani. Zato bom povedal o tem svoje mnenje. Bodoča občina, ki je označena na skici v članku, res ni velika, saj meri samo 1356 ha in ima 3462 volivcev. Zajema pa vasi Kleče, Savlje, Ježico, Malo vas, Stojice, Tomačevce in Jarše. To so danes še tipična kmečka naselja, razen dela Male vasi in večine Stojic, ki imajo že bolj mestni značaj. Dosedanja praksa, zlasti od leta 1948 dalje pa je pokazala, da ti kraji očitno nazadujejo, ker ima ta predel svoje posebnosti, ki se bistveno razlikujejo od ozkomešnih problemov. Poseganje MLO v kmečke probleme je imelo precej komisarjski značaj, kar je ogromno škodovalo pri povezavi ljudstva z ljudsko oblastjo. Tudi naše množične organizacije so živetarile in niso poznale prave vsebine svojega dela. Zato mislim, da ima že označen predlog svojo pravo vsebino in se lahko na podlagi čl. 2. odstavka 4 ustanovnih posebnosti občina v sestavi mesta. Gotovo je, da bo ta predel zadržal svoje današnje posebnosti še vrsto let, čeprav se mesto naglo širi proti severu.

Drugo vprašanje je gospodarska moč občine. Če to primerjamo s Poljem ali Sentvidom, sta ti res močnejši, nimata pa takih posebnosti ali prednosti, da bi morali Ježico postaviti izven zakona. Mislim, da je slaba skrb odgovornih tovarišev za naš predel povzročila, da nismo dobili občine že ob izidu novega zakona in ob novi upravno-teritorialni razdelitvi. Obstaja tudi mišljenje, da bi na tak način ustvarili kmečko republiko, s katero bi imeli samo težave. Nekateri zagovarjajo tudi predlog združitve z občino Črnuče v okraju Ljubljana.

Gotovo je, da je občina toliko močna, da bi se iz možnosti, ki jih daje zakon, lahko sama vzdrževala. Naša skupnost pa bi prav gotovo na tem

samo pridobila. Treba bi bilo seveda dobro proučiti organizacijo občinskega aparata, ki bi moral biti minimalen, saj bi deli administracije lahko še naprej ostali na MLO. Ne bomo se za pristojnosti, odnosno kompetence, ampak za ljudsko samoupravo in načela, ki jih zakon o ljudskih odborih daje, tako da bi delovni ljudje res lahko dajali smere gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu razvoju občine. Ljudje bodo tako lažje spremljali delo oblastvenih organov, postavljali svoje zahteve in kritizirali tako delo administracije ljudskega odbora, odbornike in tiste, ki nas razvoj zavirajo.

Splošno mnenje družbenih organizacij komunistov je, da se to vprašanje še enkrat reši, saj prilike samo to nujno terjajo. Volivci v Tomačevem in Jaršah so o tem že izrekli svoje besede. Upamo, da bo MLO s svojimi izkušnjami, ki jih ima v Polju in Sentvidu dal lahko mnogo koristnih nasvetov in o tem odločil. Zastori volivcev pa bodo o tem še razpravljali. Cerin Miha

IZ ŠKOFJE LOKE

V točno enega tedna je kar trideset v nočnih urah klicala gasilska služba, opozarjajoč jih na požar. Prvikrat so hiteli na pomoč v Zeleni, kjer je nastal požar v hiši posestnika Drmota, drugič je gorela vojska baraka v Školji Loki. 21. januarja pa je gorela baraka blizu železniške postaje na Trati, v kateri so do nedavnega prenočevali tovarniške delavce, sedaj pa je služila v kulturne svrhe in je bila ob enem tovarniška družina »Paraziti«. Prvi je opozvil ogenj čuvaj lesne industrije, ki s tremi iz puške opozoril speče ljudi na nevarnost.

Svet za socialno skrbstvo in ljudsko zdravje pri MLO Škofje Loka se je sestel k seji, da razpravlja o dodatnem proračunu in se seznani z razpisno kompetenco. Sveta in da izvoli posamezne odbore. Svet ima sledeče odbore: odbor za zdravstveno dom kot samoupravo enota, ekspozitura za delo v območju županijskega odbora, odbor za zaščito matere in otroka, ki se financira iz mestnega proračuna. Tudi dispanzer, posvetovalnica za matere in šolska poliklinika pridejo v splošni proračun mestne občine.

Za zdravstveni dom je predvidenih 1.960.000 din, od tega za infostojnico 1.400.000, za druge investicije, predvsem za zobno ambulanto, pa je predvidenih 3.000.000 din.

Svet je sklenil pospešiti delo za popolno opremo zdravstvenega doma, da bo mogoče čimprejneje poslovanje vseh zdravstvenih naprav.

Pomoč Litostroja ponesrečencem v Sarajevu in tiskovnemu skladu »Delavske enotnosti«
Upravni odbor in sindikat Litostroja sta na svoji zadnji seji sklenila, da bo tovarna iz lastnih sredstev nakazala za pomoč ponesrečencem v Sarajevu 50 tisoč dinarjev. Delovni kolektiv Litostroja je ta sklep z razumevanjem sprejel.

Litostroj je tudi posnemal ostale kolektive, ki so prispevali za tiskovni sklad »Delavske enotnosti« ter darovali za sklad 100.000 dinarjev. Trinajstega januarja je znanal skupni znesek, ki so ga darovali razni delovni kolektivi za tiskovni sklad »Delavske enotnosti« 2 milijona 329 tisoč dinarjev.

IZ SLOV. KONJIC

Po vseh vaseh v območju Konjicke mestne občine so v zadnjih dneh imeli fronte sestanke, na katerih so razpravljali o novem ustavnem zvezu, o politični in kulturni samostojnosti, in obenem tudi volili delegence. Skoraj povsod je bila udeležba zelo velika. Tako je n. pr. na sestanku v vasi Bežina, ki je do nedavnega veljala kot kraj, kjer je politično delo slabo uspevalo, prišlo nad 60 ljudi. Na sestanku so razpravljali tudi o davkih, glede katere mislijo, da bodo bile odpravljene, in o razdelitvi precej govorila je bilo še o elektrifikaciji. Po izvolitvi delegatov so se domenili, da bodo imeli ta mesec še en sestanek, na katerem se bodo pogovorili še o nekaterih drugih zadevah tega kraja. V Spitalcu, v vasi pod Konjiško goro, je prišlo na frontni sestanek nad 70 ljudi, ki so z zanimanjem poslušali določila novega ustavnega zveza. Nekoliko slabša udeležba je bila v vasi Tapanje, kjer so morali sestanek dvakrat sklicati. Na občinski konferenci, ki bo verjetno v začetku prihodnjega meseca, bodo izvolili 4 delegate, ki bodo zastopali Konjiško frontovce na republiškem kongresu OF v Ljubljani.

Clani TD »Paraziti« v Slov. Konjicah se že dolgo časa pripravljajo, da bi imeli svoj lastni fizikalni stadion poleg kopališča, ki je bilo dokončano leta 1949. Seveda bo potrebna še precej dela, posebno planiranja zemljišč in podobno. Ker društvo nima dovolj lastnih sredstev, se bo obrnilo za pomoč na Konjiška podjetja, ki bodo to akcijo brez dvoma podprli. Računajo, da bo stadion dokončan šele prihodnje leto.

V Spitalcu pri Konjicah pripravljajo elektrifikacijo svoje vasi, ki je blizu jezika, kar je tudi v triletnem gospodarskem načrtu konjiške občine. Razen Bežine je to edini bivši KLO v konjiški občini, ki nima napeljene elektrike. Napeljevali jo bodo v Konjicah vasi ali pa iz sosednje žije, kjer že teče zaveševanje z elektriko lupo.

IZ SENOVEGA

V nedelje 18. t. m. je imelo Prostovoljno gasilsko društvo v Senovem redni občni zbor, na katerem so ugotovili napredek v prapravnih gradiva za novo gasilski dom. S prostovoljnimi delom so zanj že sosednji dom. Društvo je posebno hvaležno za pomoč senovskih rudarjev, ki so prispevali za gasilski dom 242.981 din. Društvo se je z vnujo pripravljalo za rešilsko tekmovalne gasilce, ki bo v Krškem.

Delavski Maribor se vključuje v Prešernovo družbo

Podobor Prešernove družbe v Mariboru, čigar predsednik je tov. Ledinek Miloš, predsednik MLO, je v kratkem času od svoje ustanovitve, ki je bila 8. januarja, postavil temelje, na katere no družba zgradila močno podružnico ob naši severni meji. Prebivalci Maribora že od nekdaj znajo ceniti dobro domaćo knjigo, ki jim je bila v oporo v borbi za nacionalno svobodo, zdaj pa jim bo vodnik pri graditvi socializma in utrjevanju socialistične kulture. Zato je bila ustanovitev Prešernove družbe s strani delovnih ljudi našega območnega mesta toplo pozdravljena.

Clani iniciativnega odbora, ki zbirajo prve ustanovne, redne in podporne člane, so zbrali do sedaj že okoli 200.000 dinarjev. Prvi ustanovni član je postal Mestni ljudski odbor, ki je vstopil v družbo s štirimi ustanovninami po 25.000 dinarjev. Mestni odbor OF bo dal Prešernovi družbi kot ustanovni član 50.000 dinarjev in Mestni odbor Ljudske prosvete Slovenije 25 tisoč dinarjev. V društvo se je vključilo tudi kulturno-umetniško društvo »Jože Hermanko« s ustanovnino v znesku 5000 dinarjev. Kot prvi tovarniški kolektiv pa se je včlanilo podjetje Mestnih opekarn v Radvanju, ki je vplačalo 7000 dinarjev. Akcija za zbiranje članov teče tudi v vseh ostalih mariborskih de-

lovnih kolektivih, ki bodo brez dvoma pristopili k večkratnim ustanovninam. Po izjavi predsednika iniciativnega odbora tov. Miloša Ledineka lahko da delavski Maribor Prešernovi družbi 10.000 naročnikov. JP.

Izbran je pododbor »Prešernove družbe« v Celju

Sprico preosnove dosedanje Prešernove knjižnice v samostojno založniško podjetje »Prešernova družba« je bil te dni v Celju prvi sestanek predstavnikov množičnih organizacij, podjelnih in ustanov, na katerem so izbrali pripravljajali podobor ter mu hkrati zadali nalogo, da uredi vse potrebno za občni zbor podružnice v Celju. Iz precej živahne razprave je bilo razvidno, da so vsi navzoči, — žal mnogi delovni kolektivi niso poslali svojih zastopnikov, — z razumevanjem in odobravanjem sprejeli odločitev o ustanovitvi Prešernove družbe. Vsi zastopniki so tudi obljubili, da bodo njihova podjetja postali ustanovni člani družbe in ji tako za vpisnino pomagali prenegovati začetne težave. Za poverjenosti v tovarnah, ustanovah in šolah bodo izbrali ljudi, ki bodo z veseljem opravljali svoje naloge. Na tem sestanku so tudi sklenili, da bodo predlagali glavnemu odboru družbe, naj bo v bodoče izbira del, ki jih bodo natisnili, boljša ter naj pazijo tudi na to, da bosta vezava knjig in tisk solidnejša, kakor sta bila doslej. M. B.

Dva tečaja za učiteljstvo v Tolminu

Ze pred nekaj tedni smo pisali, da bo svet za prosveto in kulturo pri okrajnem ljudskem odboru v Tolminu izdelal v sedemdesetih počitnicah za učiteljske 3-dnevni tečaj o telesni vzgoji. Sedaj pa vsem v informacijo, da se bo ta tečaj začel 26. tega meseca in bo petdnevni. Ta tečaj bo v glavnem predprilpa za prvomajske proslave, okrajni nastop in izvedbo vseh tekmovalnih v vseh športnih panogah (sem so vštete tudi priprave za tekmovalne na kulturno-prosvetnem polju). Na tečaju bo vsaka šola v okraju zastopana po eni učni moči.

Obenem s tečajem o telesni vzgoji bo za iste moči tudi sadjarski teoretični tečaj. Ta tečaj bo nekaka predprilpa za praktične enodnevnne sektorske tečaje, ki bodo spomladi povsod tam, kjer so ugodni pogoji za sadjarstvo in sicer v Volčanskem

Rutu, Livku, Drežnici, Smarteh, Pečinah, Sentvikih pri Slapu, Gorenji Trebuši, Čerkavniku, Otaležu, Čerknem, Sebeljah in Bukovem. Teh tečajev se bodo poleg učiteljev in učencev višjih razredov osnovnih šol lahko udeležili tudi odrasli mladinci, ki imajo veselje do sadjarstva, vodili pa jih bodo strokovnjaki z okraja. —Še.

O TEDNU KNJIGE

Menim, da ni treba posebej, utemeljevati stališča, da nam je danes bolj kakor kdajkoli prej potrebna propaganda za knjigo. Pri tem ne gre samo za interese založb, marveč tudi za užitke in razširjenost tistega poslanstva, ki ga imej knjiga v novi, socialistični družbi, kjer naj kot eden najizrazitejših kulturnih pripomočkov sodeluje pri miselnem prevzgoji našega državljanja in odpira delovnim množicam poglede in razglede v

Ivan Potrč

svet, ki je bil prej premnogim ljudem zaprt in nedostopen.

Spriču znane položaja v produkciji knjig in na knjižnem trgu je treba knjigo ljudem približati, vzbujati zanimanje zanje, gojiti ljubezen do književnosti in propagirati branje knjig. Tudi v tujini se v tem času ukvarjajo s propagando knjige in literature, kakor so nedavno pokazali knjižni tedni v Avstriji, Italiji, Zahodni Nemčiji.

Pri nas smo prva leta po osvoboditvi, ko je zavladala na knjižnem trgu prava konjunktura, posvetili Prešernov teden od 1. do 8. februarja propagandi za knjigo. Tista leta to ni bilo ne posebno potrebno in ne kaj dosti učinkovito, saj so ljudje knjigo iskali in se včasih kar pulili zanje. Danes je drugače. Knjiga si mora sama najti pota med ljudi, nanjo je treba opozorjati, spriču podražiti knjige je treba ljudi prepričevati, da ljubezen do knjige terja tudi nekaj požrtvovalnosti. Zaradi tega je vprašanje Tedna slovenske knjige tako rekoč ležalo v zraku, treba je bilo obnoviti to, kar smo delali prva leta po osvoboditvi, še več: napraviti iz Tedna knjige stalno institucijo, ne le kampanjsko zadevo. Knjiga bo zmerom potrebovala nekaj naše organizirane pomoči.

Poglavitne slovenske založbe, to so Cankarjeva založba, Državna založba Slovenije, Mladinska, so v današnjem trenutku izvedli in to so po mnenju Medzaložniškega odbora tle:

1. v Tednu knjige od 1. do 8. februarja 1953 odmerijo vsi listi večjo pozornost knjigi in književnosti.

2. prav tako naj bi s predavanji in drugimi literarnimi prireditvami sodeloval Radio, ki je to sodelovanje dejansko že obljubil in ga v svojem programskem odseku planiral. Radio bo priredil v Tednu knjige najmanj tri predavanja o knjigi in književnosti.

3. Medzaložniški odbor za Teden knjige pričakuje, da bodo posebno izdatno sodelovali knjiž-

dinska knjiga, Slovenski knjižni zavod in Slovenska Matica so ustanovile Medzaložniški odbor za propagando knjige in književnosti in sprejele dva načelna sklepa, na katera bi hotel posebej opozoriti:

1. začele so izdajati mesečnik »Knjiga 1953«, ki naj nadomesti Slovenski knjižni trg; novi mesečnik je postavljen na široko informacijsko-propagandno in bibliografsko podlago. S svojimi članki o splošnih problemih knjige in književnosti ter z drugo zanimivo vsebino bo skušal kar se da vzgajati ljudi za knjigo in književnost, tako da bodo posamezni zvezki zanimivi tudi s te strani, ne pa samo kot vir informacije o novih ali pripravljenih delih. Mesečnik bo stal samo 120 dinov na leto, ali posamezna številka 15 dinarjev, pomemben pa bo tudi zato, ker bo kot glasilo založb tudi propagator zanimanja za književnost. Prva številka je pravkar izšla.

2. založbe so sklenile, da bodo že letos za Prešernov teden pripravile Teden knjige, ki naj bi daljše Prešernovu tednu novo in staro, a še vedno veljavno vsebino. Prešernov teden nudi najboljši časovni okvir Tedna knjige, saj je Prešernovo ime velik klic h kvalitetni literaturi, mimo tega pa pada obletnica smrti našega pesniškega genija v mesec, ko je knjižna sezona normalno še vedno zelo živahna.

Medzaložniški odbor, čigar člani so pooblašeni zastopniki vseh že navedenih založb, a z njimi so verjetno solidarni tudi druge, manjše založbe, je imel več sej, na katerih je razpravljalo o organizaciji letošnjega Tedna knjige. Spriču tega, da se je akcija za Teden knjige začela šele v drugi polovici de-

Fran Albreht

cembra, je jasno, da letos ne bo mogoče izvesti nobenega veliko. Knjiga bo zmerom potrebovala nekaj naše organizirane pomoči. Poglavitne slovenske založbe, to so Cankarjeva založba, Državna založba Slovenije, Mla-

3. v Tednu knjige od 1. do 8. februarja 1953 odmerijo vsi listi večjo pozornost knjigi in književnosti.

2. prav tako naj bi s predavanji in drugimi literarnimi prireditvami sodeloval Radio, ki je to sodelovanje dejansko že obljubil in ga v svojem programskem odseku planiral. Radio bo priredil v Tednu knjige najmanj tri predavanja o knjigi in književnosti.

3. Medzaložniški odbor za Teden knjige pričakuje, da bodo posebno izdatno sodelovali knjiž-

Ekin Križan

ževniki s svojim društvom. Tako bi bilo želeli, da bi Društvo slovenskih književnikov priredilo v tem času več literarnih večerov ali če teh ne, vsaj predavanja uglednih književnikov v naših večjih mestih in delavskih središčih, nadalje, da bodo književniki in književnost, njuna pomena in vloge v novi družbi.

4. Medzaložniški odbor je zaprosil tudi Ljudske univerze in prosvetna društva, da bi v tem tednu organizirali v posameznih krajih kulturne prireditve, na katerih bi bila beseda o knjigi in književnosti. Posebej naj bi se oprijela tega dela prosvetna društva »Svobode«.

5. Medzaložniški odbor je nadalje posredoval, da bi v Tednu knjige tudi šole prispevale svoj delež k propagandi knjige in književnosti, morda v okviru pouka slovensčine.

6. načelno važno je to, da se akcija s Tednom knjige v nobenem primeru ne omeji zgolj na Ljubljano in Maribor, marveč da pritegne kar največ naših krajev. Zaradi tega je pomembno tudi to, da v tem tednu naš lokalni tisk, t. j. listi, ki izhajajo v Kranju, na Jesenicah, v Novem mestu, v Celju in drugod, prav tako postavi v ospredje svoje informacijske in poučne funkcije pomen slovenske knjige in književnosti.

Naj samo še omenim, da bo poskrbljeno tudi za propagando v kinematografiji in da izpodrabi iz izdelavo poučnega filma »Kako nastane knjiga«, filma, ki nam je že dolgo potreben; ven-

Devetdesetletnica IVANA TRINKA

Danes, 25. januarja, praznujemo zlasti beneški in primorski Slovenci devetdesetletnico svojega nestorja, predstavnika Beneške Slovenije v naši literaturi — Ivana Trinka. Njegovo delo sega v čase, ko so pisali Jurčič, Gregorčič, Stritar in drugi pisatelji mladostne slovenske smeri. Ze 1. 1883, torej pred sedemdesetimi leti, je Ivan Trinka priobčil v Ljubljanskem »Ljudskem glasniku« članek, v katerem je opozoril na narodnostna in kulturna vprašanja svojih ožjih rojakov. Dolga desetletja je bil v naši literaturi edini zastopnik beneških Slovencev. S Trinkovim imenom so mnogi povezovali vse, kar so vedeli o tem najbolj zahodnem delu slovenskega ozemlja. Morda je dolgo živost tega najpomembnejšega kulturnega delavca iz vrst beneških Slovencev simbol odpornosti in žilavosti slovenskega ljudstva »na ravneh Italije«, ljudstva, ki se kljub vsemu pri-

dar bo tak film mogoče izdelati šele kdaj pozneje. Praktične ukrepe za širjenje knjige bodo v tem tednu izvedle tudi knjižarne, ki bodo dajale za Teden knjige 10% popust in priredile — vsaka v mejah svojih možnosti — kakšne manjše, specialne razstave naše knjige.

Iz tega, kar sem povedal, je videti, da je težje letošnjega Tedna knjige v strojni propagandi tiska in radia ter večji javni aktivnosti književnikov. Lahko bi kdo ugovarjal, češ da ima vse to preveč propagandnega značaja in da množica besed ne bo rešila knjige in izboljšala njenega položaja na trgu. Toda izkušnja nas uči, da imajo besede, kakor je dejal Dostojevski in za njim Lenin, velikansko moč, če so pravilno uporabljene, zato ne kaže zametavati tudi take oblike Tedna knjige, oblike, ki je v glavnem ista, kot je v navadi ob Tednih knjige v zahodnih deželah. Ljudem je treba dokazovati vedno znova, da imata knjiga in književnost svoje nenadomestljivo mesto v

Pavel Golia
Ribe so delo akademskega slikarja Nikolaja Omerze.

kulturni vsakega naroda in da je vsika kultura eden izmed poglavičev za prevzgojo človeka v člane višje organizirane socialistične družbe. Od tega, kako bomo v Tednu knjige znali vzbuditi, razširiti in okrepiti v delovnih ljudeh zanimanje za knjigo, bo odvisno, ali bo Teden knjige imel kak večji in trajnejši učinek ali ne. Prihodnje leto pa bo mogoče z daljšim in smotnejšim organizacijskim prizadevanjem pripraviti kaj več in dati Tednu knjige še učinkovitejšo obliko. B. Borko.

OBCNI ZBOR

Društva slovenskih književnikov

V ponedeljek, 19. t. m. zvečer, se je v Ljubljani v prostorih kulturnih delavcev vršil 8. redni letni občni zbor Društva slovenskih književnikov.

Skupščino je začel predsednik društva tov. France Bevk. Pozdravil je prisotne, med njimi predsednika Zveze književnikov Jugoslavije tov. Josipa Vidmarja, predsednika Sveta za znanost in

nostim naše domovine, da ima zato naša stvarnost svojo posebno vsebino, za katero ni vzorov niti na vzhodu ni na zahodu, in da taka posebna stvarnost zahteva tudi svojstven umetniški izraz, zahteva, da pisatelj pozna našo stvarnost in da ga ta stvarnost tudi prizadeva. Svoboda umetniškega ustvarjanja nalaga pisatelju, da piše z vso odgovornostjo. Rast

Boris Zihert, predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS, Josip Vidmar, predsednik Zveze književnikov Jugoslavije, Ivan Dončević, zastopnik hrvaških književnikov.

kulturno ministra Borisa Ziherta, zastopnika Društva književnikov Srbije Iva Andriča, zastopnika hrvaških književnikov Ivana Dončevića, predstavnika društva likovnikov in glasbenih umetnikov, zastopnika tiska in druge. Nato je predlagal počastitev umirlih slovenskih književnikov Janka Kaka, Alojzija Kemca, Antona Debeljaka in Ivana Zorca, kar so prisotni storili z enominutnim molkom. V imenu svojih društev sta zatem pozdravila občni zbor Ivo Andrič ter Ivan Dončević, France Bevk pa je prebral pozdravno brzojavko književnikov iz Bosne in Hercegovine. Predlagal je dnevni red, ki je obsegal poročila upravnega odbora, spremembo pravil in volitve novih odbornikov.

Najprej je poročal tajnik društva Ivan Potrč. V splošnem opisu dela v preteklem letu je postal med dogodke na prvo mesto tretji kongres Zveze književnikov Jugoslavije, ki je bil jeseni v Ljubljani in ki ga je organiziralo Društvo slovenskih književnikov. Za ta kongres je bilo značilno dvojje: da je izvedel decentralizacijo Zveze književnikov ter da je bilo na njem povedano in poudarjeno, kako more samo socialistična zavest pisatelja ustvarjati dela, ki bodo prikazovala socialistično stvarnost naše domovine. Decentralizacija, ki prenaša največje naloge društvenega življenja in dejavnosti pisateljev na republiška društva in jim omogoča, da bodo prevzela tudi vrsto nalog ob decentralizaciji našega upravnega življenja, je posledica in odraz razvoja našega gospodarskega, družbenega in političnega življenja. Ta decentralizacija je zdaj v društvenem življenju pisateljev samo še formalno končala neko pri nas že zdavnaj in kmalu preživelo prakso dirigiranja književnega življenja tako po idejni kot po organizacijski plati. Ideološko vsebino tretjega kongresa označuje misli in dognanja, da se naše družbeno življenje razvija v socializem po samostojnih socialistični poteh, prilagojenih pose-

socialistične zavesti in socialistična zavest ustvarjalca samega, to naj bo pisatelju tisto, kar bo kontroliralo njegovo pisanje. Nato je Ivan Potrč poročal v slovenskem zastopstvu na tem kongresu in drugod.

Od zadnjega občnega zbora je društvo naraslo za dva člana, to je na devetdeset. Preživela in nesmiselna ustanova pisateljskih kandidatov je bila odpravljena.

Težišče društvenega dela je bilo v glavnem na ravnih odborih. Ivan Potrč je nanizal glavne probleme, katere je odbor moral reševati. Najobsežnejše so bile naloge v zvezi z osnutkom in nato izvajanjem pogodbe o socialnem varovanju. Medtem ko je bilo to vprašanje zadovoljivo rešeno, pa še vedno ni urejeno vprašanje sindikalnih pravic za književnike.

Tov. Potrč je bil večkrat načeto, vendar vedno brez uspeha. Pripravlja se nov zakon o zaščiti avtorskih pravic. Iz načrta je razvidno, da bo ta zakon dosti svobodnejši. Avtorska pravica je podaljšana na dobo 50 let po smrti avtorja. Avtorji imajo pravico svoje delo testamentirati, nanj imajo pravico tudi ožji sorodniki. Načrt predvideva nadalje, da je prepovedano brez avtorjevega dovoljenja objavljati, predelovati ali reproducirati, prikazovati ali izvajati umetniška dela. Honorarje po umirlih avtorjih, v kolikor

pripadajo državi, je dobila zveza oziroma republiška društva.

Ivan Potrč je nato poročal o raznih publikacijah, pri katerih je sodelovalo oziroma sodeluje društvo, o skrbi za izdaje nekaterih slovenskih del v tujih jezikih. Zveza pisateljev pripravlja almanah kvalitetne literature, ki je bila napisana o predsedniku maršalu Titu. Društvo bo nadalje določilo redakcijo za vsakoletni almanah, ki bo izšel v Zagrebu ali v Beogradu in ki bo prenašal v srbskem ali v hrvaškem prevodu najboljše dela iz preteklega leta. Zveza je pred nedavnimi sklenila, da bo podeljevala dve nagradi, za celokupni opus nekega pisatelja bo znašala 500.000 dinarjev, za določeno delo pa 200.000 dinarjev. Ivan Potrč je še naštel literarne večere, proslave in druge kulturne prireditve, na katerih so sodelovali člani društva.

Na koncu se je referent na kratko ustavil ob izvirni literarni zvezi v preteklem letu in jo po pravici označil za zelo revno. Apelarjal je na založbe, naj ne pozabijo na svojo prvenstveno dolžnost izdajanja originalnih slovenskih tekstov.

Poročila tajnika so sledila še poročila odbornika za finance, blagajnika in gospodarja društva. Poročila in proračun za leto 1953. so bili soglasno sprejeti.

Diskusija je obravnavala razne probleme društvenega življenja, posebej tako imenovano vprašanje mladih književnikov in njihovega sodelovanja v društvu.

O predlogu novih pravil v skladu s sklepi kongresa je referiral dr. Vladimir Kralj. Nova pravila so bila soglasno sprejeta.

Po sprejemu razrešnice staremu odboru so bile volitve novega. Izvoljeni so bili France Bevk, Matej Bor, Ivan Potrč, Fran Albreht, Bratko Kreft, Ciril Kosmač, Anton Ingolič, Ivan Minatti, France Vodnik, Beno Zupančič, Vladimir Bartol, Pavel Golia, Filip Kumbak, Ada Škerl in Vladimir Kralj. Častno razsodišče sestavljajo France Koblar, Cene Vipotnik in Milan Šec, nadzorni odbor pa Jože Pahor, Peter Levec in Janez Gradišnik. Novi odbor se je takoj konstituiral in izbral za novega predsednika Franceta Bevka, za prvega tajnika pa Bena Zupančiča.

Gostovanje gledališča za Slovensko Primorje v Ljubljani

V četrtek 22. t. m. je z dvema predstavama gostovalo v Ljubljanskem mestnem gledališču Gledališče za Slovensko Primorje iz Postojne. Uprizoritev Klabundove igre v petih dejanjih po kitajskih virih »Krog s kredo« je režisiral pripravil Hinko Košak, sceno je zasnoval Niko Matul, igrali pa so: Filipina Jermanova (Cang Hal-tang), Lidija Vivoda-Gruberjeva (Gospa Cang), Drago Nardin (Cang Ling), Branko Karbič (Tong), Dolfie Anderle (Pao), Albin Penko (Ma), Majolka Sukletova (Yü Pei), Marjan Radon (Cao), Tone Potušek (Cu Cu).

Ljubljansko občinstvo je dvorano popolnile in zvečer do kraja napolnilo in dalo mlademu umetniškemu kolektivu, ki je v svojem dosedanjem delu pokazal toliko ljubezni in požrtvovalnosti, zasluženo priznanje. Nastopajoči so dobili cvetja in darila. Po večerni predstavi jih je v imenu Mestnega gledališča pozdravil direktor Jože Tiran, v imenu Slovenskega narodnega gledališča Lojze Potokar ter v imenu sindikata delavcev kulturno umetniških ustanov Polde Dežman, ki jim je tudi poročil, da bodo za svoje uspešno delo nagradjeni.

Naj bo prvo in uspešno gostovanje Gledališča za Slovensko Primorje v Ljubljani obenem spodbuda za naglo rešitev peregih problemov, ki tarejo ta ansambel in ga ovirajo v razvoju, za katerega ima sicer voljo in pogoje. — Na sliki: Filipina Jermanova in Albin Penko.

Knjige

JAMES COOK:
POTOVANJA OKROG SVETA.

Prevedel Vladimir Naglič. Priloge v tekstu po originalnih izdajah. Skice v dodatku in zemljevidi po Petru Mardešiču. Opemil Rudi Gorjup. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1952. Strani 388,80. Naklada 3000 izvodov.

James Cook je bil kapitan angleške vojne mornarice, ki se je rodil leta 1728 v skromni angleški družini. Na morje ga je že od otroških let vleko srce in na svoji petri življenjski poti je prejel morja in oceane; postal je eden največjih raziskovalcev novih celin. Med drugimi je odkril tudi Havajske otoke, na katerih so ga domačini v januarju 1779 ubili. — Pričujoča knjiga obsega tri Cookove potovanja. Izdajo, ki jo je za slovenske bralce pripravila Mladinska knjiga, je priredil leta 1849 angleški publicist Ch. Lloyd po originalnih dnevnikih. Cook sam je namreč napisal in izdal samo opis svojega drugega potovanja. Ostalo so razni pisci opisali po njegovih dnevnikih, ki so bili v izvirniku objavljeni šele leta 1893. Naslovna slika na ovitku je delo francoskega slikarja Paula Gauguina, druge slike pa so posnete po prvih izdajah Cookovih potovanj, ki so izšle v angleščini in francosčini že nekaj let po vsakem posameznem potovanju. — Skoraj odveč je pripomniti, da je ta knjiga lep prispevek v našo (ne le mladinsko) prevodno književnost.

Charles Hainehelin:
IZVOR RELIGIJE.

Prevedel Stane Melihar. Engelsovo razpravo je prevedel Maks Veselko ml. Oprema ing. Svetozar Krizaj. Izdala Cankarjeva založba v Ljubljani 1952. Strani 356,80.

Knjiga z gornjim naslovom je prvič izšla v Parizu leta 1935 pod psevdonimom Lucien Henry ter je bila kmalu prevedena v več jezikov. Avtor je svoje delo pomenil za »predlogo« tako da je leta 1950 izšel »Izvor religije« v Parizu že v drugi izdaji, ki je

Razstave na prehodu v novo leto:

Mladinska ilustracija, Rudi Gorjup in Marija Vogelnik

Znamo je, da je založba Mladinske knjige naša najbolj delavna založba. Samo v preteklem letu je izdala 62 knjig in med temi 38 del z izvirnimi ilustracijami, poleg tega pa se izdaja Cicibana in Pionirja. Njena letošnja II. razstava originalnih risb mladinske ilustracije, ki jo je priredila založba v spodnjih prostorih Mladinske galerije, je pokazala, v kolikšni meri ji je uspelo pritegniti in razširiti krog slikarjev ilustratorjev, in to prav iz vrst najboljših naših umetnikov. Kljub naraščajoči kvantiteti slikanja in ilustriranih mladinskih tekstov pa kvaliteta izdaj še marsikje zaostaja; kadar pa se pojavlja, vsaj v tem ali drugem pogledu, tedaj ne najde vedno potrebnega razumevanja in priznanja. Zato se tudi ne moremo strinjati z letosnjim podeljevanjem Levstikovih nagrad založbe, katere žirija je iz nerazumljivih, nepravilnih vzrokov prezrla dva izmed najboljših mladinskih slikarjev, saj za dobro preteklega leta in zlasti po vrstah z razstave sodelavci: delo pravilno barvitve Maksima Sedeja (v delu pravljice in sanje, »Slike in pesmi o življenju« in nadarjene kompozicije mladega Iva Seljaka-Copita («Tri učence»).

Strokovno popolnoma žirja založbe in razstave naj bi v bodoče »števala, da obsega problematiko mladinske ilustracije leta 1953 predvsem troje: zadovoljivo umetniško kvaliteto v skladu z otroško psihologijo in tretje povečano skrb vseh prirediteljev za zloščanje tiska (tehničnih sredstev reprodukcije). Prav je in tudi drugače ne more

biti, da sodelujejo pri ilustriranju knjig razni avtorji in da je dajala razstava v tem pogledu zelo pestro sliko, toda na drugi strani je bila umetniška raven sama še preskromna in neukomerna. Močno vtis pa je zapustila tudi umetnost Franceta Miheliča («Pesterna»), notranje izrazna in ne zunanje ali formalno resnična umetnost. Boris Kobe, ki je predlaga prvo nagrado, je prilagajal svoje lepo grafično risbo romantičnemu navdihu Visoške kronike, ki je ne štejemo med izrazito mladinski tekst. Vse, kar dozoreva ali je že dozorelo v kvaliteti, se je tudi na tej razstavi vidno razlikovalo od miselnosti gartenlaube-poezije in vplivov secesije.

V lokalni Umetniški zadrugi razstavlja svoja novejša dela slikar Rudi Gorjup. Njegovih 12 oljnatih slik obsega samo krajinske motive in tihotajta, portreta, skiciranih obnovev in kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni« itd. Gorjup tudi tokrat ne zapušta svoje pleneristične osnove, onega značilnega mehkega, solja in sivo zameganega, ki slika obnavlja kakor običajno razpoloženo vsebino letnih in dnevnih okolice, ki jo doživlja v njenih svetlobnih in barvnih spremembah. Take razpoloženo občutene podobe, so n. pr. »Zimske sonce«, »Zimska krajina«, »Poletje«, »Jesen«, »Vrt v jeseni«

Dnevne vesti

KOLEDAR

Nedelja, 25. januarja: Trpinčir, Tjajana

SPOMINSKI DNEVI

25. I. 1863. — Rojen v Trzinu v Slovenski Benici pesnik Ivan Trpinčir-Zamejski.

25. I. 1943. — Učena nemška vojska Paulusova armada pred Stalingradom.

25. I. 1944. — Borec Vzhodnokoroškega odreda napade orožniško postojanko na Obirskem.

25. I. 1944. — Partizanska civilna bolnišnica v Kamničarici pri Črnomlju je sprejela prvega bolnika. Do osvoboditve jih je sprejela okoli 750, v ambulantah pa je bilo pregledanih nad 3600 bolnikov.

ZDRAVNISKA DEŽURNA SLUŽBA

Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, telefon 23-081; sobotna in nedeljska služba — v soboto od 16. do ponedeljka od 6. ure zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj.

Na medicinski visoki šoli je bil 24. I. promoviran za doktorja vsega zdravilstva Tone Martincič iz Ljubljane. 633-n

Na MVS je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva Jenko Ajozja iz Vojkovega doma 632-n

Vpisovanje v Delavsko gimnazijo za novince bo 2. in 3. februarja 1953 od 10-12 ure in od 17-19 ure. 643-n

Obvestilo, Od 29. I. 1953 dalje, bo bolnišnica za notranji bolnišnični sprejem vsak četrtak samo vojna bolnišnica v Ljubljani. 630-n

Obvestilo, Ambulantni pregledi na dermatološki kliniki v Ljubljani so vsak delavnik samo od 8. do 10. ure. 630-n

Pediatrska sekcija SZD vabi na svoj redni mesečni sestanek 29. I. 1953 ob 19. uri v predavalnici pediatrske klinike. Obrazložili so bomo klinični slučaj. 637-n

Oslihi in sardelice danes v ribarnici. Za planinski ples je na razpolago samo omejeno število vstopnic. Pohitite z nabavo. — PDL matice. 634-n

Slov. filatelistično društvo bo imelo svoj redni občni zbor v ponedeljek 2. februarja ob 19.30 uri v posebni sobi kavarne. 635-n

Bolnišnica v Ptuj razpisuje mesto farmacevta. Ponudbe je poslati na ravnanstveno bolnišnico v Ptuj do 5. februarja t. l. 577-n

Odbor Slovenskega zdravniškega društva vabi člane na redni občni zbor, ki bo v soboto 7. in nedeljo 8. februarja 1953 v predavalnici interne klinike v Ljubljani. V soboto 7. II. in nedeljo 8. II. dopolnil bo predavanje tov. ministra dr. Jožeta Potrca in predavanja o: »Zgodnji diagnozi raka.«

V soboto poudarjen bo društveni del zbora. Direkcija drž. železnice je odobrila 50% popust na vseh vlakih od 5 do 10 II. 1953. Odbor SZD. 638-n

Prirodoslovno društvo vabi na občni zbor, ki bo jutri ob 17.30 v baletni dvorani na univerzi. 614-n

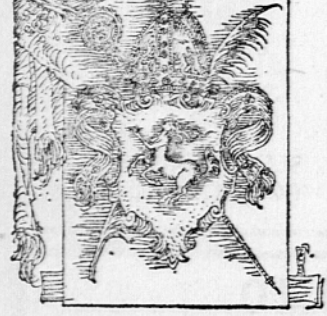
Smučarji! Novi »Tempo kristal« — klistre, brezbarven, dobiti v vseh podružnicah »Slovenskega«.

Cenjene stranke obveščamo, da se je modno krojašstvo »Chevalier« Boc Josip preselilo na Stari trg 6. 613-n

Sveži in mladostni obraz, ti da uporaba »Teint Belle« kozmetične maske. Dobi se v drogerijah in parfumerijah. 797-n

KLUBOVND BORGUJCI

POSVOJENI VARNOSTI LEVSTIKI

Klubovndi »BORGUJCI« so izšli o okrojenosti in posebni knjigi Popravljeni in izpopolnjeni izdaja v prevodu Vladimir Levstika ki opisuje življenje papeža Aleksandra VI. njegovega sina Cezarja in hčere Lukretije. Je napredna in upravi Slovenkega poročevalca za malenkostno ceno 60 din Ker naklad: ni velika, priporočamo, da knjigo takoj naročite.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

Se tisto poletje se je pred našo bolnišnico ustavil težak nemški kamion. Sestre smo stekle na prag hiše.

Nemški oficir je skočil s kamiona in nam povedal, da je na avtomobilu dvajset mrtvih partizanov, eden pa je pri zavesti. Tega moramo na vsak način obdržati pri življenju.

Nato je skočil nazaj na kamion, privzdignil slamo, s katero so bila trupla pokrita, se sklonil do prvega partizana, ga brcnil s škornjem, ne da bi ta dal od sebe kakršni koli znak življenja, se sklonil do drugega partizana in ga spet brcnil z vso silo. Šele, ko je brcnil v partizana, ki je še živel, je ta ob udarcu zajčkal. Oficir nas je vzradočeno poklical. Sklonile smo se nad partizana, ga privzdignile in odnesle.

24 Po pripovedovanju redovnice T. S. napisala Branka Jurca

Precej časa nismo vedele, kaj nas čaka. Kmalu smo sprevidele, da nas bodo pustili pri delu, ki smo ga opravljale. Zaenkrat smo jim bile še potrebne.

Sčasoma smo začele Nemce sovražiti. Naša čustva so se vedno bolj nagibala k tistim, ki so se bojevali proti njim.

PARTIZANI

Le malo se nam je sanjalo o uporniškem gibanju. Vedele smo samo to, da se Srbi bojujejo proti Nemcem povsod, kjer žive, sredi gozda, sredi njive, sredi mesta... Tudi to smo vedele, da jih vodijo komunisti, tisti in taki ljudje, o katerih so nam lazaristi pripovedovali, kakšna grozodejstva so počeli s sestrami.

Naš prvi stik s partizani je bil pretresljiv.

mali oglasi

ZAPOSLITEV

GOSPODINSKO POMOČNICO — sprejem. Pomoči in nas. od-
dati oglaševalski SP pod-
"Prv. februar".

ELIŠKA sprejemno v centru Po-
nude pod "Zanimajo stanova-
nja na oglaš. oddelku".

GOSPODINSKO POMOČNICO —
pridno in pošteno, k 4-klasni dru-
žini, sprejem. Lj. 112-1.

KINO-OPERATERJA sprejem. takoj
Kinopodjetje Poreč-Istra. Stano-
vanje pripravljeno. Predstaviti se
osebno do 29. I. Ljubljana, Trža-
ška cesta 81. Lj. 112-1.

OSRAJNI LJUDSKI ODBOR spreje-
ma v službo: gradbenega tehni-
ka, pravika, ki je vezan na uprav-
no-pravni posli in geometrija, in-
tere-ent, ki imajo večletno prak-
so, naj za razpisna mesta posli-
je priložne na Okrajni ljudski od-
bor Krsko. 1130-1.

SAMOSTOJNO GOSPODINJO k otro-
kom isčemo. Mož in žena ves dan
odgovna. Naslov v Slov. poroč. 24.
odp. 1131-1.

POMOČNIKA, mlajšega mizarja in
ključničarja v pokoji sprejem.
Boc France, Zg. Zadobrova 88, Ljub-
ljana Polje. 1114-1.

SLUŽBO DOBI MOSKI, sposobni za
vsa organizacijska in druga po-
zila v zvezi z nakupom in prodajo ži-
vine na področju Ljubljana-okoli-
ca. Interesenti naj se zgledajo
osebno pri Trgovski poslovalnici
OZ Ljubljana-okolica, Ljubljana,
Aškerčeva 3. 1113-1.

PEREKIŠKEGA KUHARJA ali ku-
harico, samostojno moč za naš DOR
sprejemno. Pismene ponudbe z
navedbo referenc in po možnosti
s sliko. Oseba predstavitelj za-
željava. Tekstila tovarna INTEX
— Kranj. 1051-1.

SPREJME SE z 1. februarjem 1953
obratovalec več ročnega in stroj-
nega mizarstva ter kalkulatorja.
Plača po tarifnem pravilniku. Po-
nude pod "Obratovalec" na oglaš.
odd. 1063-1.

AVTO-KLEPARJA in avto-kolarja —
samostojnega v delih takoj spreje-
mo. Ponudbe je poslati na oglaš.
odd. lista pod "Obratovalec".

STROJNICA-UPKOJENICA bi za-
poslila v malem obratu na Jelovici.
Zaposelitev stalna — prijetno stano-
vanje — menza. Pismena vpra-
šanja nasloviti: Godzemu gospodar-
stvu Bled. 1071-1.

MLAJŠEGA KUHARJA, za kuriske
posle in pomoč v pisarni, spreje-
mo. Ponudbe z referencami pod
"ELEKTROVOD". 1109-1.

POSTREŽNICO enkrat do dvakrat
tedensko sprejem. Naslov v oglaš.
odd. 1071-1.

MLAJŠA ŽENSKA MOČ, primerna
za delo v gostilni s knetiljo v okoli-
ci Ljubljane, delo službo. Pismene
ponudbe poslati na oglaš.
odd. 1071-1.

MLAJŠA ŽENSKA MOČ, primerna
za delo v gostilni s knetiljo v okoli-
ci Ljubljane, delo službo. Pismene
ponudbe poslati na oglaš.
odd. 1071-1.

SPREJMEMO v službo takoj 3 samo-
stojne knjigovodje in 3 komercia-
liste, ki bi prevzeli samostojne
posle knjigovodstva, oziroma upra-
vnikov v večjih kmetijskih zdru-
gah v Belokranju. Ponudbe po-
slati na O. Z. C. Cramelje. Nastop
službo po dogovoru. 1020-1.

MLAD KROJASKI POMOČNIK, vo-
jašine prost, želi spremeniti de-
delovalca zaradi izpopolnitve v
stroki. Naslov v oglaš. odd. 1012-1.

DVA ZOBARJA s takojšnjim nasto-
pom sprejme Ljubljana-okolica
z znanjem in izkušnjo. Potrebna je
odgovarajoča praksa. Plača po
pogodbi, stanovanje zagotovljeno.
Ponudbe poslati NOS Vares (NR
Bij). Potrebna je odgovarajoča
praksa. 1012-1.

PRAVNIŠKA PRAKSA, za komercia-
liste in v tovarni usnja isčemo
zaposlitev. Humer Jože, Slov. Ko-
nica 125. 1091-1.

CEVLJARSKA POMOČNIKA za dela
na dom isčemo. Drž. obrt, podjetje
"Cevljarna", Lepi pot 1, pri To-
bečar. 1014-1.

SKLADSKA POMOČNIKA za monopo-
sila in trgovinsko prakso in
znanjem knjgovodstva sprejemno
takoj. Pismene ponudbe na oglaš.
odd. pod "Monopolno". 1058-1.

GOSPODINSKO POMOČNICO, va-
jeno kuhinjsko sprejemno. Ponudbe
pod "Zdravstvena družina" na
oglaš. odd. SP. 1087-1.

UGANKARSKI LIST
SLOVENSKEGA POROČEVALCA

Kaj Veš Kaj Znaš?

JE IZŠEL

Prva številka lista prinaša 6 križank ter večje
številko rebusov in raznih ugank vseh vrst, kakor tudi
4 šahovske probleme in naloge.

Za nagradno uganko je vzeta kratka posetnica:
Polona S. Razač, Iška vas. Z istimi črkami je mogoče
povedati njen poklic. Izmed pravih rešitev bodo
stiri izbrani za nagrade, ki znašajo 1000, 500, 300
in 200 din. Rešitvam pa je treba priložiti nagradni
kupon.

Posamezna številka lista »Kaj veš, kaj znaš?«
stane 10 din. — List se prodaja v vseh podružnicah
»Slovenskega poročevalca« in v kolportazi.

JOHN STEINBECK

Negotova bitka

»Tako nekako. Poskušam dobiti pomoč, da naša stavka ne
bi propadla.«

»Mac —« je obotavljaje spregovoril London, »kot sem že
rekel, vedno slišim govoriti o rdečih, kakor da so trop psov. Zdi
se mi, da to ni res. Kaj praviš, Mac?«

Mac se je tiho zasmejal. »To je vse odvisno od tega, s katere
plati gledaš. Če bi bil lastnik trideset tisoč akrov zemlje in če bi
imel v banki milijon dolarjev, bi seveda bili trop psov. Če pa si
samó delavec London, vidiš v njih skupino ljudi, ki ti skušajo
pomagati, da bi živel kot človek, ne pa kot prašič. Razumeš? Se-
veda pobiraš večino tega, kar veš, iz časopisov. Časopisi pa so
v rokah ljudi, ki imajo zemljo in denar. In tako smo torej psi.
Če se srečaš z nami, pač nismo več psi. Sam se moraš odločiti, kaj
pravzaprav smo.«

»Ali bi človek lahko sodeloval z vami? Saj nekaj podobnega
sem že doslej delal, ko sem nekako pazil na tiste, ki so potovali
z menoj.«

»Imaš prav,« je navdušeno rekel Mac. »Presneto prav. Dober
voditelj si, London. Delavec si, poleg tega pa še dober voditelj.«

»Ljudje so vedno storili, kar sem jim rekel,« je preprosto dejal
London. »Kar pomnim, so delali takó.«

Mac je znižal svoj glas. Primaknil se je bliže in položil roko
Londonu na kolena. »Poslušaj,« je rekel. »Zdi se mi, da bomo
pravko izgubili. Toda dvignili smo dovolj prahu, da pri bombazu

PRODAM

POUČUJEM matematiko in nem-
ščino za nižje razrede srednjih
šol. Ponudbe na oglaš. odd. pod
»Posrežnico za parkat na tedi-
ni« do dopoldne ure isčem. Ljub-
ljana, Predmajska 50. 112-2

POZOR, STAVBENI MIZARJI! Kom-
pletne okvire za enonastropno
stavbo, štukatur žice, žičnice, be-
tonsko železo, prodam. Naslov v
oglaš. oddelku. 1061-4

MEJCELES 120, samo stroj pro-
dam. Gregorčičeva 30-1. Ogled od
13-14 ure. 1040-4

ZENSKO IN MOSKO KOLO, oboje
spodnje, v odličnem stanju na
prodnj. Glinška 4, Suhadolnik. 1053-4

USJENJ PLASČ, dobro ohranjen,
ugodno prodam. Naslov v oglaš.
odd. 1053-4

SPORNI VOZICEK za dvojčice in
stajajo ugodno prodam. Pleterski
Slavko, Krško 75. 1052-4

RADIO z vdelanim gramofonom,
večji format, leica novejša, žen-
sko kol napredaj. Ivančna go-
ra — Stična. 1051-4

POSTELJO, železno, neraztegljivo
z vložkom, prodam. Ulica talcev
št. 18. 1050-4

OGRODJE ZA KAUC z omarico
ugodno prodam. Ponudbe na oglaš.
odd. pod »Kauc«. 1054-4

SAVSKO SOBO, mehak les, zakon-
sko sobo, trd les, prodam. Modri
jan, Tržaška 11-11 levo. 1042-4

RADIJSKI APARAT znamke »Blau-
puntek« prodam. Ogled vsak dan
od 16 dalje. Pire, Huje 34, Kranj. 1051-4

PONUDITE JIH V
ODKUP NAJBIL-
JEMU TRGOV-
SKEMU PODJETJU!

KOPALNO PEČ prodam. Mengeš 89.
1090-4

MECESNOVE DESKE, suhe, bojer
na napravo za štedilnik in voz
zapravljivek skoraj nov, ugodno
prodam. Rženik, Mengeš. 1090-4

»PUCH« 200 cm, odlično, ugodno
prodam. Pajk Jože, Ponova vas,
Grosuplje. 1090-4

PRODAM motorno kolo DKW in
radio aparat. Hotimirova 12-1.
1010-4

POSTELJA — kompletna z nočno
omario, poceni napredaj. Kregar
Mirko, St. Vid na Ljublj. 70. 978-4

PRODAM 2 dobro ohranjena me-
junalnika Daimont, Fiat 1100 in
razplinjalec, popolnoma nov, za av-
to Jeep. Mestna klavajca, avto
obrat Ljubljana. 1013-4

POLOJNO kuhinjski kren-
denci ter vrata z okvirjem. 1022-4

RADIJSKI APARAT, 8-cvni, znam-
ke »Hornphon«, z magnetično o-
sno prodam. Črešnar, Maribor.
Kajuhova 2. 1027-4

SPALNICO poceni prodam, Lokar,
Postojnska 22. 1053-4

SPALNICO iz trdega lesa, komple-
tno, zelo dobro ohranjeno, prodam.
Naslov v oglaš. odd. 1050-4

UGODNO PRODAM dobro ohranje-
no razno pohištvo in ključavni-
čarsko orodje. Kolman-Cibej —
Resljeva 1. 1044-4

SKOPIJO NOVI SIVALNI STROJE
znamke »Gritzer«, ugodno pro-
dam. Naslov v oglaš. odd. 1043-4

NOVO MOSKO SKUNJO, temnosiv-
no, prodam. Resljeva 22. pritičje
desna. 1044-4

GASILSKI GUMI VOZ, nov, 12
mož, in motorno gorivo, gasilsko
društvo Senkov turn, pošta Vo-
dice. 1060-4

RADIO KOSMAJ prodam. Trautnik,
Savile 2. 1061-4

STRUŽNICO za fino meh. obr-
poda Knez, Pavščeva 3. 1140-4

KRAVO S TELEFON prodam, Za-
vasjo 6, Zg. Sika. 1128-4

DVE DOBRE OHRANJENI, kom-
pletni otroški kosarici prodam.
Lektorič, Poljanski nasip štev. 8,
I. nadst. 1137-4

PLETILNI STROJ št. 8 prodam.
Naslov v oglaš. odd. 1076-4

KORTIZON (Cortone) injekcije,
ameriške znamke Merch, soveče
zdravilo proti revmatizmu, zlasti
sklepniemu, prodam. Kocenova 11,
Ljubljana. 1078-4

KRZEN PLASČ »murnel« in je-
dini servis Meissen porcelan —
prodam. Naslov v oglaš. odd.
deliku. 1085-4

HARMONIKO, klavirsko, 80 basov,
1 register, in gramofon v kovčcu
s prključkom na radio, vse do-
bro ohranjeno prodam. — Sobar,
Ljubljana, Podmislakova ulica
štev. 49. 1090-4

KUHINJSKA OPREMA, nova, ega-
nana, poceni napredaj. Ogled:
Zaloška 6, pisark. 1091-4

AVTO znamke Ford, v najbojšem
stanju, novejšega tipa, prodam.
Vprašati: Klemen Peter, avto-
čar, Kleče 33, Jelica. 1099-4

OREHOVO SPALNICO, kompletno,
dobro ohranjeno, in več kosov
sarega pohištva prodam. Naslov
v oglaš. odd. 1105-4

RADIO 8-cvni, Orion, prodam.
Pospšil, Linhartova 41, poleg Ri-
zame. 1106-4

PRODAM »Fleissova« novo dialoni-
ko harmoniko in manjšo klavir-
sko. Starič, Zupančičeva ulica šte-
vilka 14-17. 1147-4

SILKO za nad posteljo in gumi no-
gavice prodam. Vodnikova 1133-4

SMUČI — Kandahar in smučni no-
ve, kantine prodam. Bajde Božidar,
Vegova 8. 1169-4

POHISTVO PRODAM: 2 omar, 2 urež, 2 nočni omarici in omaro.

Ogled v ponedeljek od 15 do 17.
Ponudbe, Znanjskega 9-11. 1162-4

NAPRODAJ 2 kovin, 2 navadna vo-
za, 1 kolesnica. Ogled od 16. ure
naprej. Zaloška 121. 1158-4

RADIO A. E. G. 8-cvni, 3 valovne
dolžine, prodam. Petrebutje, Stara
Vrbica. 1117-4

DOBER 7-cvni RADIO, prodam. —
Sanib, Apihova 17. 1118-4

ZEPHIR PČ, tudi za večjo sobo,
ugodno prodam. Poizve se v go-
silni »Opera klet«, Zupančičeva
ulica 2. 1121-4

STEDILNIK železen, prodam. Pod-
lesnik, Linhartova 49. 1124-4

VEČ LEŠENIH POSTELJ-pogradov,
primernih za skupna ležišča ali
počitnice. Kolonije ugodno na
prodnj. Naslov v oglaš. odd. 1125-4

»SINGER« nov Sivalni stroj, prodam.
Naslov v oglaš. odd. 1126-4

VINO Poljoprivredna zadruga Zaton
prodaja dalmatinska vina na de-
belo. Opelo in Ermina. — Lasan,
Polkopiška 14, Moste. 1129-4

TRICKELJ prodam. Poizve se: Tr-
bovlje, Vode 33. 1132-4

RABJEN STEDILNIK prodam. —
Ulica na grad št. 9. 1136-4

4 AVTOKOLESA (felge) 16 col z
gumi 6.00 x 16, 2 felgi 15 col Fiat
prodam. Naslov v oglaš. odd. 1112-4

INTERESANTE OBEŠKAVO da
imamo na razpolago večjo količino
praznih zabojev, ki jih lahko na-
barvite v skladiščih »Tobake« na
območju LR Slovenije. — Cene
ugodno, poslužite se nakupa! —
Tobaki Ljubljana. 1015-4

KUČICEVSKI STROJ za rezanje
dolžina noža 65 cm prodam. Foto
Bavec, Brežice. 1098-4

ELEKTROMOTOR »ELIH«, 18,5 kW,
1440 obratov prodam. Remonzo
gradb. podjetje Moste — Zaloška
cesta 51a. 1099-4

SUSILNICO znamke Lorenz 16 kW,
za hmelj, zdravila želišča, zrnat
prikliče v brežinam stanju —
Stevan Matič, Jarkovca
Bana. 1093-4

POCENI PRODAM: belo posteljo z
vzmetmi, nočno omarico, mizico
in dva stolčka, vse je zelo dobro
ohranjeno. Svetosaška 22-1, Be-
žigrad. 1154-4

KAJ BODO TRGOV-
SKA PODJETJA Z
IZBRANJENIMI
BATERIJAMI?

UGODNO PRODAMO razdrte lon-
ce, peč, Naslov v oglaš. odd. 1156-4

KROJASKI STROJ ugodno prodam.
Naslov v oglaš. odd. 1161-4

OSEBNI AVTOMOBIL Fiat (Bella)
v zelo dobrem stanju napredaj po
ugodni ceni. Poizve se: Suhadolc
Anton, Kozarje 118, Ljubljana. 1174-4

Ogled vsak dan od 15 dalje. 1180-4

SPALNO in kuhinjsko opremo pro-
dam ali zamenjam za smrekov les.
Londarčič Pavel, mizarstvo, Dragla
št. 31, Ljubljana. 1174-4

TRICKELJ nosilnost do 150 kg —
malorabljen prodam. Grgrjevič,
Tržaška 19, delavnica. 1170-4

KUPIMO

KUPIMO STRUŽNICO od 1,5 do 2 m
dolžine v dobrem stanju ali novo.
Ponudbe pošljite na Godrasko
cesto 10, Kranj. 954-4

RAZNE DELE ZA MOTorno KOLO
»Gazie« 500 cm, visoki obrati, ku-
pim. Čerace Jože, Studence 1 —
Polje. 980-4

KUČIKOVSKO HARMONIKO 60
basov kupim. Ponudbe z opisom
in ceno pod šifro »Dobra«, 991-5

KROJASKI STROJ, dobro ohranjen,
kupim. Ponudbe pod »Piaffe« na
oglaš. odd. 1090-4

KUPIMO GENERATOR, vezan v tri-
kot, 120-150 kVA 400/230 V 750 n.
Ponudbe je poslati na Tovarno
usnja Slovenj Gradec. 1019-5

STISKALNICO za lepljenje ponu-
jo kupim. Drž. obrt, podjetje
»Cevljarna«, Lepi pot 1, pri To-
bečar. 1048-5

ELEKTROMOTOR 1 do 2 kW ku-
pim. Ponudbe na oglaš. odd. 1051-5

PIANINO kupim. Ponudbe pod »Kna-
lu« na oglaš. odd. 1098-5

ELEKTRICNI SUB. (OD-) STEVEČ,
220 V, 10 Amper, kupim. Ponudbe
na oglaš. odd. pod »Steveč«. 1103-5

DROBLEC, komplet, skoraj nov,
prodam. Kapaciteta 7 osmih urah
42 m³ — 4 vrste točnice. Uraho
uporaben. Ogled in informacije:
Manestar, Rijeka, Kamova 9. 707-5

ENOFAPNI MOTOR 1 Ks kupi kaj-
bič, Trojane. 1134-5

KUPIMO 1 komad motorni blok za
Fiat tipa 666 ter stožasto in krožno
kolo za diferencial ali kompletni
diferencial. Z. S. P. A., Ljubljana, vo-
jaška tipa 1 tonski. — SAP, Ljub-
ljana. 1111-5

PISALNI STROJ prenosljiv, dobro
ohranjen kupim. Ponudbe z na-
pisom, znanjem in ceno na oglaš.
odd. pod »Pisalni«. 1110-5

DOBER DROBLEC za kamen ku-
pimo. Plačamo po najvišji ceni. —
Ponudbe pod šifro »Droblec« na
oglaš. odd. 970-5

SKOLJKO za stranišče — novo,
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe
na oglaš. odd. pod »Skoljko«. 951-5

ELEKTROMOTOR 4 kW 20 amp., —
kupim samo Simens ali AEG. Na-
slov v oglaš. odd. 939-5

AVTO za kopalnico in banjo, kupim.
Ponudbe na oglaš. odd. pod »Kopal-
nica«. 1098-5

KUPIMO prednjo osovinu in zavor-
ni boben od tovornega avtomobila
znamke »Ford« in 8, nosilnost tri
tona. Plačam po dogovoru. Ponud-
be poslati na Zadržno mlekar-
no Maistrova, Ljubljana. 288-5

PIANINO ali klavir kupim ali vzajem v najem. Ponudbe s ceno na oglaš. oddelku pod »Pia- nino«. 1152-5

PISALNI STROJ kupim. Ponudbe
na oglaš. oddelku »Slovenskega
poročevalca« pod »Portable« 1153-5

MOTorno KOLO v odličnem stan-
ju 250-300 cm, 4 taktno, boljnih
znamk, event. s priklopi ali dobro
ohranjen. D. X. kupim takoj. Po-
nude z opisom in navedbo cene.
Naslov v oglaš. odd. 1164-5

DESKE, smrekove kupim ali zame-
njam za pohištvo. Lončarič, Draga
81, Ljubljana. 1173-5

OTROSKI VOZICEK kombiniran,
kupim — Felež, Koseskega ulica
številka 24. 1176-5

ZAMENJAM

ZAMENJAM novo kuhinjo in spal-
nico za avto ali motor v brežin-
nem stanju. Ponudbe na oglaš.
odd. pod »Vozilo«. 1086-6

ADLER JUNIOR, dvosedelnik, lepe
športne oblike v brežinam stan-
ju, zamenjam za štirisedelnega
event. prodam. Naslov v oglaš.
odd. 949-6

ELEKTRICNI MOTOR 1 HP, trofaz-
ni, zamenjam za dvofaznega Ma-
nufaktura »Sukno«, Stritarjeva 4.
1025-6

STEDILNIK — emailirani, Electra
vrtar, srednji velik, zamenjam za
kolo. Selan, Blok 9, Šiška. 1028-6

VOZ ZAPRAVLJIVKEC, oljnat, osi
in štiri kolesa za voz »parizac«
9 cm, zamenjam za gumi-voz, no-
silnosti 4,5 t, kol. ali prodam. —
Ljubljana, Viska cesta 57. 1059-6

DOBER GNOJ zamenjam za seno
in slamo. Petar. Crnuče 33. 1131-6